

EVIJÄRVEN KUNTA

Talousarvio 2023 ja Taloussuunnitelma 2023 – 2025

Kuva: Rasmus Latukka, TET -harjoittelija

Kunnanhallitus 12.12.2022 § 189
Valtuusto 19.12.2022 § 59

SISÄLLYSLUETTELO:

1. Yleisperustelut	3
1.1. Yleinen taloustilanne.....	3
1.1. Kuntatalouden tila	3
1.2. Hyvinvoiva ja elinvoimainen Evijärvi kuntastrategia 2025.....	6
1.3. Evijärven väestö ja työllisyys	7
1.4. Talousarvionäkymät vuoteen 2023	8
1.5. Tasapainoinen ja kuntaa kehittävä talousarvio	9
2. Keskeiset tulo- ja menokohdat vuonna 2023	11
3. Talousarvion sitovuus	14
4. Käyttötalousosa	14
4.1. Kunnanhallitus	14
4.1.1. Yleishallinto	14
4.1.2. Muut palvelut.....	15
4.2. Terveystieteidenhuolto.....	18
4.3. Sosiaalitoimi.....	19
4.4. Sivistyslautakunta	19
4.4.1 Varhaiskasvatus	19
4.4.2 Perusopetus	20
4.4.3 Lukio.....	21
4.4.4 Sivistystoimen muut vastualueet	21
4.5. Tekninen lautakunta	24
4.6. Vesihuoltolaitos.....	26
5. Investointiosa.....	31
6. Tuloslaskelmaosa	32
7. Rahoitusosa.....	34
8. Henkilöstösuunnitelma.....	36
9. Konserniyhtiöiden toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023.....	37

1. YLEISPERUSTELUT

1.1. Yleinen taloustilanne

Yleistä talouden ennustamista haastaa tällä hetkellä erityisesti kansainvälisestä epävarmuudesta johtuva energian sekä yleinen hintojen kehityksen muutos. Venäjän hyökkäyssodan aiheuttaman kansainvälisen häiriön lisäksi SOTE-uudistuksen vaikutukset tulevat vaikuttamaan kuntatalouteen käytännössä vielä koko suunnittelukauden.

Ennusteen mukaan talouden kasvu hidastuu merkittävästi ensi vuotta kohti kuljettaessa. Edessä on seisahdus kasvun vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaan voi sulkea pois. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla. Vuoden 2023 aikana pitäisi kuitenkin alkaa helpottaa.

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuodesta ja vuoden 2023 alkupuolella. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Ulkomaankaupan näkymiä varjostaa erityisesti Venäjän kanssa käytävän kaupan merkittävä supistuminen, vaikkakin vienti Venäjälle jatkuu osin edelleen. Euroopan talouskehityksen näkymät ovat synkentyneet kesästä, joten viennin kasvu jää lähivuosina vaisuksi.

Ennusteessa oletetaan, että elokuun alussa v. 2022 voimassa olevat Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan koko ennustejaksolle. Rajoitteiden suorilla vaikutuksia suurempia ovat kuitenkin epäsuorat vaikutukset, kuten energiamarkkinoiden laaja häiriö ja hintojen nousu.

Koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset talouskasvuun ovat heikentäneet Suomen julkista taloutta. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu tänä vuonna ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Ensi vuonna alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousevalle uralle ensi vuonna. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on mittava ja kestävyysvajeen arvioidaan olevan nyt 3,0 % suhteessa BKT:hen eli noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Lähde: VM:n Taloudellinen katsaus, syksy 2022 (19.9.2022, VM:n julkaisuja 2022:58)

1.1. Kuntatalouden tila

Valtion koronatuella ja verotulojen nopea kasvu pitivät kuntatalouden vahvana vuonna 2021. Kuntataloudessa koettiin vuonna 2021 toinen peräkkäinen vahva vuosi. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,6 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta lähes tasapainossa. Vuosikate ja tilikauden tulos

säilyivät lievästä heikkenemisestä huolimatta lähes vuoden 2020 poikkeuksellisen hyvällä tasolla.

Sekä kuntien että kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat nopeasti vuoden 2020 hitaan kasvun jälkeen, mutta toimintatuottojen kasvu oli suhteellisesti vieläkin voimakkaampaa. Toimintatuottojen kasvua kiihdyttivät kuntayhtymien hyvä myyntitulojen kasvu sekä se, että valtion koronatuukien kohdentamisen painopiste muuttui valtionosuuksista valtionavustuksiin. Voimakkaan toimintatuottojen kasvun seurauksena toimintakatteen kasvu jäi maltillisiksi, reiluun 2 prosenttiin. Koronaepidemiaan liittyvät valtion tuet olivat edellisvuoden tapaan huomattavat, mikä edesauttoi merkittävästi kuntien taloustilanteen säilymistä vahvana.

Verotulot kasvoivat ennakoituakin paremmin. Etenkin yhteisöverotulot ja kiinteistöverotulot kasvoivat huomattavasti, mutta sen sijaan kunnallisveron kasvu jäi noin 2 prosenttiin. Kuntasektorin koronaepidemian tukipakettiin sisältyvä kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus jatkui vielä vuonna 2021. Valtionosuudet puolestaan vähenivät lähes 10 prosenttia, koska valtaosa vuoden 2021 koronatuista myönnettiin valtionavustuksina vuoden 2020 valtionosuuksien sijaan.

Heikon talouden perusteella käynnistettävään arviointimenettelyyn ei päätynyt yhtään uutta kuntaa tai kuntayhtymää vuoden 2021 tilinpäätösten perusteella.

Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet vuoden 2023 talousarvioesityksessä

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Sote-uudistuksen voimaantulo tekee vuodesta 2023 historiallisen. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämismäärä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruudesta 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa.

Kunnille korvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatukseen järjestämisestä syntyviä kustannuksia valtionavustuksella toteuman mukaisesti.

Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Lisäksi sähkön hinnan nousun vuoksi tuloveroon toteutettava määräaikainen sähkövähennys alentaa kuntien verotuloja.

Valtionapujen taso alenee voimakkaasti sote-uudistuksen vuoksi – indeksikorotukset, maahanmuutto ja tehtävien lisäykset puolestaan kasvattavat valtionapuja

Kuntien valtionavut (laskennalliset valtionosuudet, valtionavustukset ja veromenetysten korvaukset) ovat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä yhteensä 5,4 mrd. euroa, mikä on noin 7,5 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Uudet ja laajenevat tehtävät kasvattavat valtionosuutta noin 15 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatukseen tukea koskevat toimenpiteet (8,75 milj. euroa) sekä sitouttava kouluyhteistyö (3,33 milj. euroa).

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 1,50 prosenttiyksiköllä 23,59 prosentista 22,09 prosenttiin. Valtionosuusprosentin laskua selittävät pääosin vuonna 2023 käyttöön otettavat uudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja syrjäisyyden lisäosat, joiden rahoitus toteutetaan valtionosuusjärjestelmän sisällä valtionosuusprosenttia pienentämällä. Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Kertaluonteiset tekijät vahvistavat kuntataloutta vuosina 2022–2023

Kuntatalouden vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella hyvältä. Ennusteen mukaan verotulojen hyvä kasvu pitää vuosikatteen likimain viime vuoden tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi.

Sote-uudistus muuttaa kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat. Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu. Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätysellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä ensi vuonna täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jakosuuksien mukaisesti. Tämän arvioidaan vahvistavan kuntataloutta 1,2 mrd. eurolla vuonna 2023. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan noin 1,2 mrd. euroa positiivinen vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan poisotot kaikkina tarkasteluvuosina. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

Kehitysarvion mukaan kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosittain keskimäärin 2,9 prosenttia ja toimintatulot keskimäärin 0,7 prosenttia vuosina 2024–2026. Toimintamenojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta, jonka arvioidaan olevan peruspalvelujen hintaindeksillä mitattuna keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa. Verotulot laskevat vielä vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2026.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, Syksy 2022, VM:n julkaisuja – 2022:47, 19.9.2022

1.2. Hyvinvoiva ja elinvoimainen Evijärvi kuntastrategia 2025

Evijärvellä asioiden valmistelun, päätöksenteon ja toteuttamisen pohjana toimii kuntalain mukaisesti kuntastrategia. Hyvinvoiva ja elinvoimainen Evijärvi-kuntastrategia 2025 hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2016.

Kuntastrategian **vision** mukaan Itseään suurempi kunta - Evijärvi tarjoaa

- vireään, viihtyisän sekä turvallisen elinympäristön luonnon ja vesistöjen äärellä
- hyvää elämää tukevat palvelut
- aktiivisen ja yritteliään toimintaympäristön

Nämä yhdessä laadukkaan toiminnan ja tasapainoisen kuntatalouden kanssa mahdollistavat itsenäisen Evijärven kunnan vetovoimaisuuden, elinvoiman ja menestyksen tulevaisuudessa.

Kuntastrategian **missiossa** on määritelty, että Itsenäisenä Evijärvi voi parhaiten päättää mikä on kunnalle ja kuntalaisille parhaaksi – kunnan kokonaisuus hahmotetaan ja sitä edistetään yhteistoiminnan sekä harkitun päätöksenteon perustana. Evijärvi edistää kunnan elinvoimaa, terveyttä ja hyvinvointia sekä yrittämisen edellytyksiä. Itsenäisenä kuntaa kehitetään yhteistyössä haluttuun suuntaan - kunnan toimintoja ja palvelurakenteita uudistetaan nykyisillä ja uusilla toimintatavoilla. Kehittämistä toteutetaan joustavasti hallitun uusiutumisen ja yrittäjämäisyyden tukemana.

Evijärven kunnan **tulevaisuuden strategiset painopistealueet ja päämäärät** ovat:

- Talous: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous

- Palvelut: Ennakoivat, uudistuvat ja laadukkaat palvelut kustannustehokkaasti
- Elinkeinot ja elinvoima: Kilpailukykyinen ja vetovoimainen toimintaympäristö
- Asuminen ja hyvinvointi: Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Strategia ohjaa kunnan taloutta, toimintaa ja kehittämistä sekä asioiden valmistelua ja päätöksentekoa. Näiden kaikkien tulee pohjautua kuntastrategian linjauksiin, painopisteisiin ja tavoitteisiin. Kuntastrategia on ohjannut myös talousarvion laadintaa. Kuntastrategiaa ja sen linjauksia toteutetaan lisäksi toimenpideohjelmalla (TPO). Kuntastrategian toimenpideohjelmat ovat toteutuneet hyvin. Kolmas ohjelma vuosille 2020 - 2021 hyväksyttiin kunnanhallituksessa kesällä 2020 (KH § 99, 29.6.2020). Seuraava TPO tulee hyväksyttäväksi alkuvuonna 2023.

Kunnanhallitus on nimennyt 30.8.2021 (§ 139) kuntastrategian ohjausryhmän, jonka tehtävä on seurata ja arvioida strategian toteutumista sekä raportoida siitä hallitukselle ja valtuustolle. Lisäksi ohjausryhmä valmistelee TPO:t hallituksen hyväksyttäväksi.

1.3. Evijärven väestö ja työllisyys

Evijärven asukasluku 31.12.2021 oli 2 404. Ennakkoväkiluku joulukuussa 2022 oli 2 364. Kunnan väestöstä noin 16 % kuuluu ikäluokkaan 0-14 v., noin 8 % luokkaan 15–24 v., noin 20 % luokkaan 25–44 v., noin 25 % luokkaan 45–64 v. ja noin 30 % ikäluokkaan yli 65 v. Yli 65 vuotiaiden osuus väestöstä nousee hiljalleen.

Tilastokeskus julkaisi väestöennusteen 30.9.2021:

toteuma:	ennakko:	ennuste:							
2021	2022	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
2404	2364	2378	2348	2321	2294	2269	2142	2038	1956

Väestöennusteen mukaan Evijärven väkiluku laskee tulevina vuosina. Samoin kuin lähi-alueen kuntien väkiluku laskee. Kasvu Suomessa keskittyy suurimmille kaupunkiseuduille. Huomioitavaa on, että väestökehitys Evijärvellä on ollut ennustetta parempi. Vuoden 2019 väestöennusteessa kunnan väkiluvuksi vuodelle 2040 ennustettiin 1774. Kahdessa vuodessa ennuste on parantunut lähes 200 asukkaalla. Väestön väheneminen on ollut kuitenkin ennustetta hitaampaa ja jo lähtötilanteessa kunnan väkiluku on noin 20 henkilöä enemmän kuin ennusteessa. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että trendi on laskeva. Evijärvellä väestö vähenee ja vanhenee hiljalleen. Palvelut tulee mittaamaan kunnan muuttuvan väestömäärän ja -rakenteen mukaan.

Pohjanmaalla on pitkät ja vahvat perinteet yrittäjyyteen. Evijärvelläkin pohjalainen yrittäjyys on voimissaan. Kunnassa on paljon yrittäjiä ja yrityksiä suhteessa kunnan väkilukuun. Meillä on erityisen vahvaa pienyrittäjyyttä. Evijärvellä on noin 270 rekisteröitynyttä yritystä. Yrittäjyydellä ja elinkeinoilla on iso merkitys kunnille ja koko Suomelle. Yrittäjyys luo merkittävästi positiivisia seurannaisvaikutuksia kuntaan. Yrittäjyys luo työtä ja toimeentuloa yrittäjälle sekä työpaikkoja, palveluita ja veroeuroja kuntaan.

Työpaikoista palvelualalla on noin puolet, alkutuotannossa neljännes ja jalostuksessa viidennes. Merkittävin yksityinen työllistäjä ja yhteisöverojen maksaja on Ateno Oy.

Maatalous ja alkutuotanto ovat tärkeitä toimialoja. Iso ala Evijärvellä edelleen on turkistarhaus, joka tuo työtä ja toimeentuloa suoraan ja välillisesti merkittävälle joukolla.

Työllisyys on Evijärvellä erinomaisella tasolla. Kunnan työttömyysaste on maakunnan paras. Tilanne on käytännössä yhtä vahva verrattuna vuoden takaiseen. Lokakuun 2022 lopun työttömyysaste on erittäin matala 3,0 % (10/2021 2,7 %). Myös Suomen tasolla Evijärven työttömyysaste on erittäin hyvää tasoa. Vahva yrittäjäyys ja hyvä työllisyys luovat jatkossakin edellytykset suotuisalle kuntataloudelle sekä elinvoimalle ja hyvinvoinnille.

1.4. Talousarvionäkymät vuoteen 2023

Yleinen ja kuntien taloustilanne sekä toimintaympäristö huomioiden Evijärven kunnan taloustilanne on kohtuullinen. Vuosien 2018 – 2020 alijäämäisten tilinpäätösten jälkeen vuodesta 2022 tulee toinen perättäinen ylijäämäinen vuosi.

Kuluvan vuoden 2022 talousarvio on 434 560 euroa ylijäämäinen. Elokuun lopussa talousarvio oli toteutunut arvioitua paremmin. Menoja oli kertynyt lähes talousarvion mukaisesti (65,4 %) ja toimintatuottoja (ei verot / valtionosuudet) oli kertynyt alle arvioidun (60,2 %). Verotuloja oli kertynyt selvästi yli budjetoidun (71,7 %) ja valtionosuuksia budjetoidusti (66,7 %). Elokuun lopun tilanteesta tehdyn arvion mukaan tilinpäätöksestä 2022 muodostuu talousarvion mukainen tai sitä parempi loppuvuoden toteumasta riippuen.

Kunnanhallituksen hyväksymässä tulevan vuoden talousarvion valmisteluohjeissa talousarvion laadintatavoitteiksi on asetettu:

- Tavoitteena on pitää Evijärven kunnan talous tasapainoisena koko suunnittelu-kauden ja saavuttaa ylijäämäinen tulos.
- Talousarvio 2023 valmistellaan realistiseksi ja mahdollisimman tasapainoiseksi.
- Toimintamenojen kasvu vuonna 2023 on pidettävä tarkalla talouden suunnitellulla mahdollisimman pienenä. Toimintamenoihin arvioidaan henkilöstömenojen kasvuksi 3,1 % sekä huomioidaan eläkemaksut. Lisäksi toimintamenoja arvioitaessa on huomioitava yleisestä hintojen noususta johtuvat menojen välttämätön kasvu, jotta talousarviosta saadaan realistinen.

Vuosi 2023 on ylijäämäinen. Tulot ovat menoja suuremmat. Valmistellussa vuoden 2023 talousarviossa vuosikate on 1 825 850 €. Poistojen (832 000 €) jälkeen tilikauden tulos on 993 850 €. Suuri investointipanostus on kasvattanut ja kasvattaa edelleen poistoja ja vaikuttaa myös lainamäärään. Poistot kasvavat noin 10 t€ ja huonontavat osaltaan tilikauden tulosta. Pitkäaikaista talousarviolainaa kunnalla on 4,750 M€, lyhytaikaista kassalainaa on kunnalla noin 5,2 M€. Lainaa yhteensä on 9,950 M€. Korkeiden nostessa on lainamäärään ja poistojen kehitykseen syytä kiinnittää erityistä huomiota tuleva vuosina.

Tulot kertyvät verotulo- ja valtionosuuksista, sijoitustuotoista ja toimintatuotoista. Tuloja kertyy yhteensä 10 991 M€. Taloussuunnitelmaan tuloja vuodelle 2023 oli arvioitu 10,405 M€. Tuloja kertyy ennusteiden mukaan vuonna 2023 noin 9,757 M€ kuluvaa vuotta vähemmän ja noin 587 t€ taloussuunnitelmaa enemmän. Valtionosuudet laskevat 6,210 M€ (-61 %) vuoden 2022 talousarviosta. Verotulojen lasku on kokonaisuutena 3,406 M€ (-38,8 %).

Myös menot laskevat kuluvasta vuodesta. Toimintamenot ovat yhteensä 9,165 M€, jossa on laskua vuoden 2022 talousarviosta noin 10,324 M€ (-52,1 %). Ostopalveluiden osuus kokonaismenoista on noin 14,9 % (TA 2022 61 %) ja kunnan oman toiminnan osuus kokonaismenoista on noin 85,1 % (TA 2022 39 %). Menoista henkilöstökuluihin on huomioitu palkkojen sopimuskorotukset, joista seuraa arviolta 3,1 % nousu henkilöstökuluihin.

Taloussuunnitelmaan 2023 kirjatut tulot ylittyvät noin 587 t€ ja menot laskevat noin 6 600 €. Evijärven kunnan talousarvio 2023 on noin 994 t€ ylijäämäinen, mikä on hyvä perusta tasapainoiselle kuntataloudelle myös jatkoa ajatellen erityisesti kun huomioidaan suunnitelmavuosien haastava ennakoitavuus. Vuoden 2023 ylijäämää kasvattaa osaltaan aiemmin korkeammalla kunnallisveroprosentilla maksuunpantujen verojen takautuvat tilitykset. Tämä tasoittuu tulevina vuosina.

Kertyneet ylijäämät ovat kunnan talouden perusta. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä kunnan taseessa on ylijäämää noin 3,428 M€. Vuoden 2022 tilinpäätöksestä on tulossa ylijäämäinen toista vuotta peräkkäin aiempien kolmen peräkkäisen alijäämäisen vuoden jälkeen. Alijäämäiset vuodet söivät kunnan kertynyttä ylijäämää, joten kunnan talouden tasapainon kannalta on hyvä, että tulevan vuoden realistinen talousarvio on saatu ylijäämäiseksi. Myös suunnitelmavuodet näyttävät tämän hetken tietoon perustuen tasapainoisilta.

Taloussuunnitelman verotulot on arvioitu Kuntaliiton veroennusteen mukaisesti ja valtionosuudet kuntatalousohjelman painelaskelmakehikon mukaisesti. Tällä hetkellä näyttää siltä, että suunnitelmakauden vuodet 2024 ja 2025 ovat myös tasapainossa ja ylijäämäisiä. Suunnitteluvuosien arviointi on edelleen haastavaa SOTE-palveluiden siirtymässä hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alusta ja tästä aiheutuvien rahoitusmuutosten ja niiden viiveen vuoksi. Suunnitelmavuosina tulee joka tapauksessa toimia niin, että talouden tasapaino vuosina 2024 ja 2025 sekä tulevaisuudessa varmistetaan käytännössä.

Investoinneilla Evijärvi rakentaa vahvasti tulevaisuutta. Evijärvi investoi edelleen merkittävästi tulevina vuosina keskeisiin kohteisiin. Suunnittelukauden investoinnit ovat yhteensä noin 3,3 M€. Vuoden 2023 investointimenot ovat yhteensä 1,380 M€. Vuoden 2023 suurin investointi on varhaiskasvatuksen lisärakentaminen (780 t€). Muista määräraharakenteista voi nostaa koulukeskuksen piha-alueiden pohjarakenteiden teon (50 t€) ja asfaltoinnin (80 t€), viemäriinjaston uusiminen (80 t€) sekä Evijärven kunnostushankkeen (50 t€), jolla parannetaan pitkäjänteisesti järven kuntoa, lisätään hyödynnettävyyttä ja viihtyisyyttä. Investoinneilla luodaan kuntaan elinvoimaa ja hyvinvointia sekä vähennetään kertynyttä korjausvelkaa.

1.5. Tasapainoinen ja kuntaa kehittävä talousarvio

Vuoden 2023 talousarviolla jatketaan viime vuosien tapaan kuntastrategian mukaisella aktiivisen toiminnan ja kehittämisen polulla. Kunnassa on saatu aikaan paljon positiivista. Evijärvellä jatketaan työtä asukasluvun arvioita positiivisemmän kehityksen, elinvoiman ja hyvinvoinnin eteen. Strategian painotukset, tavoitteet ja toimenpiteet antavat hyvän pohjan tälle työlle sekä tulevaisuuden rakentamiselle.

Talousarviolla luodaan edellytyksiä hyvälle toiminnalle ja kehittämiselle sekä kuntatalouden tasapainolle. Evijärven talous on kohtuullisen hyvin tasapainossa. Tulevina vuosina on kiinnitettävä kuitenkin erityistä huomiota velkamäärään, että hyvien investointien myötä kasvussa oleva velkamäärä saadaan lasku-uralle. Tehtävä on haasteellinen, koska samalla on pidettävä huoli kunnan vetovoimasta ja elinvoimaisuudesta pitkällä aikavälillä. Evijärven taloustilanne mahdollistaa toiminnan ja palveluiden kehittämisen omaehtoisesti. Kunnan elinvoiman ja toiminnan kehittämiseksi talousarvioon on varattu rahaa myös kuntastrategian toteutukseen. Tällä rahalla toteutetaan mm. toimenpideohjelman toimenpiteitä. Yhtenä toimenpiteenä on kylien kehittämistä, jolla kehitetään koko kuntaa ja kaikkia kyliä. Lisäksi nuorisovaltuustolle varattua määrärahaa on tarkoitus käyttää osallistavan budjetoinnin tapaan.

Kunta tuottaa tärkeitä ja laadukkaita palveluita. Panostus elinvoimaan ja toimintaan sekä kuntalaisten hyvinvointiin näkyy selkeinä panostuksina talousarviossa. Kunnassa toimitaan noin 90 hengen pienellä henkilöstöllä. Koko henkilöstö tekee oman tärkeän osansa kunnan toiminnoista ja palveluista työtehtäviensä mukaisesti. Viime vuosina kunnan henkilöstöä on vahvistettu täsmärekrutoinneilla. Vuoden 2023 talousarviossa on varauduttu ympäristösihteerin palkkaamiseen täysipäiväiseksi kunnalle. Tällä henkilöresurssin lisäyksellä vastataan kunnan lisääntyneisiin velvoitteisiin ja mahdollistetaan toiminnan edelleen kehittäminen.

Talousarviossa on kokonaisuudessaan huomioitu hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen vuoden 2023 alusta ja näin ollen Kuntayhtymä Kaksineuvoisen maksuosuuden poistuminen lukuun ottamatta työpajatoimintaa, palveluliikennettä ja työmarkkinatuen kuntarahoitusta. Hyvinvointialueelle siirtyy myös pelastuslaitoksen menot. Koulupsykologi, -kuraattori palvelut siirtyvät niin ikään hyvinvointialueen vastattaviksi.

Evijärvellä kunta tekee hyvää ja tiivistä yhteistyötä useiden eri toimijoiden kanssa. Aktiivinen yhteistyö sekä kumppanuudet luovat hyvän pohjan koko kunnan menestykselle. Evijärven vahva yhteisöllisyys, osallisuus ja yritteliäisyys tuovat hyvinvointia ja elinvoimaa kaikille. Kaikki yhteistyökumppanit ja palveluiden tuottajat tuovat oman merkittävän panoksensa ja tekevät tärkeää työtä koko Evijärven hyväksi.

Evijärvellä on hyvät edellytykset menestyä nyt ja tulevaisuudessa. Meillä tehdään aktiivisesti töitä elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin eteen hyvässä yhteistyössä kaikkien toimijoiden kesken ja samalla muistetaan pitkän aikavälin tiivis taloudenpito.

Mikko Huhtala
kunnanjohtaja

2. KESKEISET TULO- JA MENOKOHDAT VUONNA 2023

Radikaali muutos kunnan toimintamenoissa sekä verotuloissa ja valtionosuuksissa on seurausta SOTE- ja pelastuspalvelujen siirtymisestä kunnilta vuoden 2023 alusta toimintansa aloittavilla hyvinvointialueille.

Kunnan menot koostuvat valtaosin toimintakuluista. Toimintakulut ovat yhteensä 9 165 360 €, joka on 10,324 M€ (-53,0 %) vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa. Seuraavien sivujen taulukoista näkyy toimintakulujen jakaumaa omien palveluiden ja ostopalveluiden kesken, toimialoittain sekä menolajeittain.

Kunnan omista toiminnoista suurin toimiala on sivistystoimi, jonka toimintamenot ovat 5 923 950 € (+7,6 %). Tekninen toimi sisältää yhdyskuntapalvelut sekä vesihuoltolaitoksen. Yhdyskuntapalveluissa toimintamenot ovat 1 375 500 € (-16,7 %). Vesihuoltolaitoksen toimintamenot ovat 454 t€ (-4,5 %). Yleishallinnon toimintakulut ovat yhteensä 972 t€ (+4,8 %). Toimialojen nousua ja laskua selittää muun muassa kustannuspaikkajakojen uudelleen tarkastelu (esim. päiväkotit) ja entisten eläkemenoperusteisten Kuel-maksujen – nykyisten tasausmaksujen jakautuminen uudella tavalla toimialoille.

Tulopuoli koostuu pääosin toimintatuotoista, verotuloista, valtionosuuksista ja rahoitustuotoista. Vuonna 2023 toimintatuottoja arvioidaan saatavan 1 944 430 euroa. Toimintatuotot kasvavat 273 t€ (+16,3 %) vuoden 2022 talousarviosta. Toteuma tilinpäätöksessä vuonna 2021 oli 1 792 611 €.

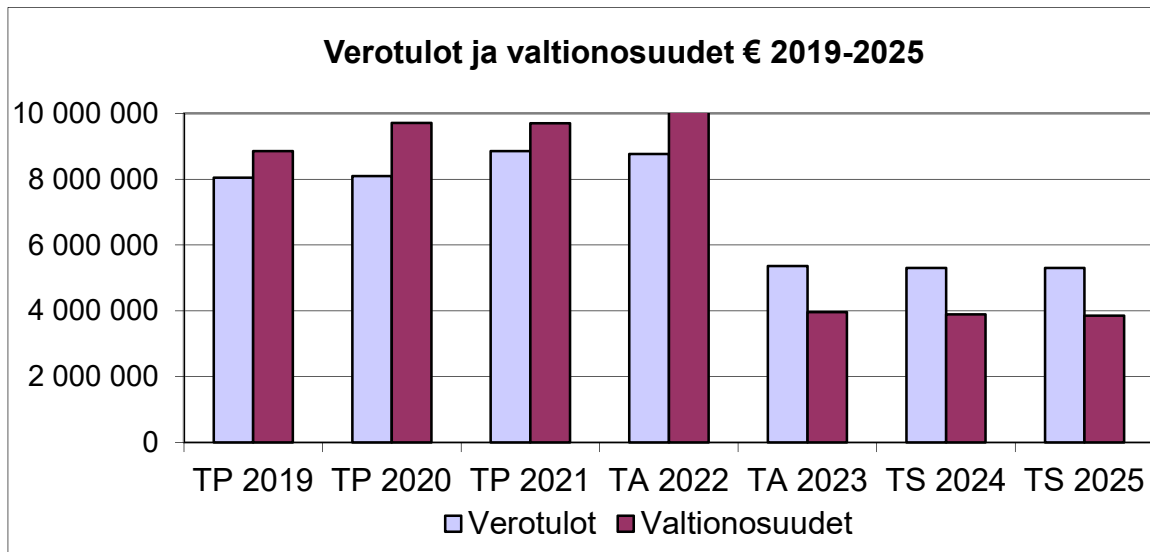
Kunnan tuloveroprosentti on 9,86 % ja yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,00 %. Muutoin verotussarja menee seuraavasti: vakinainen asunto 0,65 %, muu asuinrakennus 1,15 %, voimalaitokset 3,10 % ja yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %.

Evijärven kunnan verotulot on arvioitu Kuntaliiton ennusteen mukaisesti. Tuorein Kuntaliiton marraskuun verotuloennuste arvioi Evijärvelle kertyvän vuonna 2023 verotuloja 5,366 M€. Kuluvan vuoden arvioitu verokertymä on 8,772 M€, verotulot laskevat tästä vuodesta reilut 3,4 M€ (-38,8 %). Vuodentakaiseen taloussuunnitelmaan on vuodelle 2023 kirjattu verotuloja 5,063 M€, siihen nähden vuoden 2023 verotulot kasvavat 303 t€.

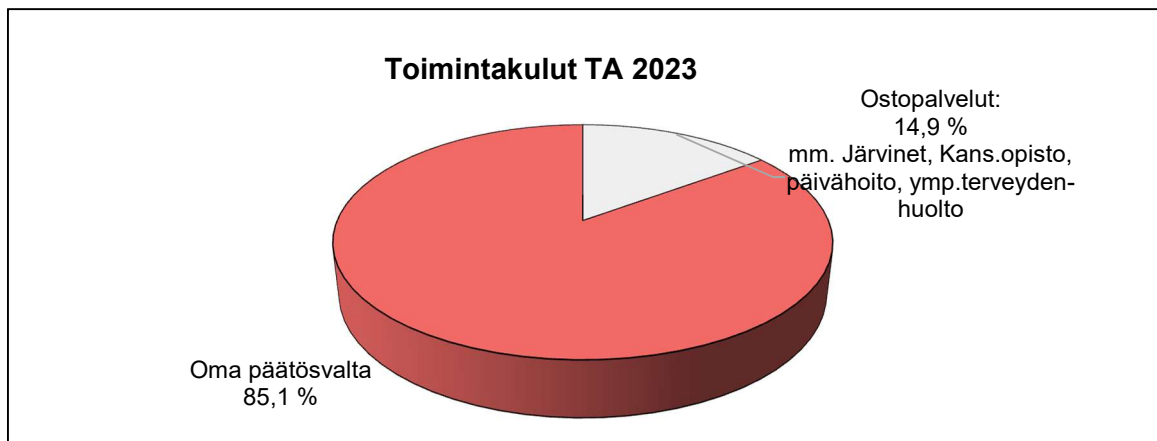
Viimeisin Kuntaliiton valtionosuusennuste vuodelle 2023 arvioi Evijärven valtionosuudeksi 3,965 M€. Vuoden 2022 talousarvion taloussuunnitelmavuodelle 2023 valtionosuuksia on arvioitu 3,559 M€. Valtionosuuksia kertyy ennusteen mukaan noin 400 t€ taloussuunnitelmaa enemmän. Valtionosuudet tippuvat noin 6,210 M€ (-61 %) vuodesta 2022. Talousarviossa 2023 verotulot ovat noin 1,4 M€ valtionosuuksia suuremmat.

Kunnan omaisuus on sijoitettu kunnan sijoitustoiminnan perusteiden mukaisesti hajautetusti kahdelle salkunhoitajalle. Vuonna 2021 tapahtuneen Aktian ja Taalerin fuusion seurauksena molemmat salkut ovat saman varainhoitotalon alla, mutta salkut ovat edelleen eri salkunhoitajien vastuulla. Salkut toimivat itsenäisesti toisistaan täysin erillään omien sijoitusstrategioiden pohjalta. Rahoitustuottoja / -kuluja on talousarvioon kirjattu vuodelle 2023 yhteensä noin -284 t€. Tämä koostuu koroista ja muista rahoitustuotoista /-kuluista.

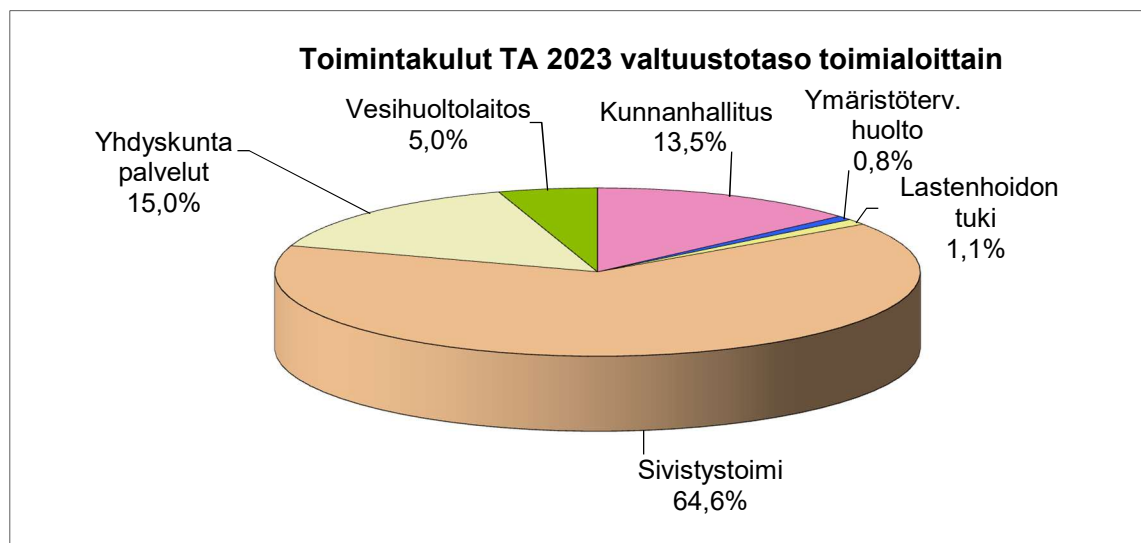
Kunta saa talousarvion mukaan tuloja yhteensä 11,331 M€ ilman arvioitua lainan nostoa. Taloussuunnitelmassa vuodelle 2023 tuloja on kirjattu 10,437 M€. Tuloja kertyy ennusteiden mukaan vuonna 2023 noin 894 t€ taloussuunnitelmaa enemmän ja 9,444 M€ kuluvaan vuoteen vähemmän.

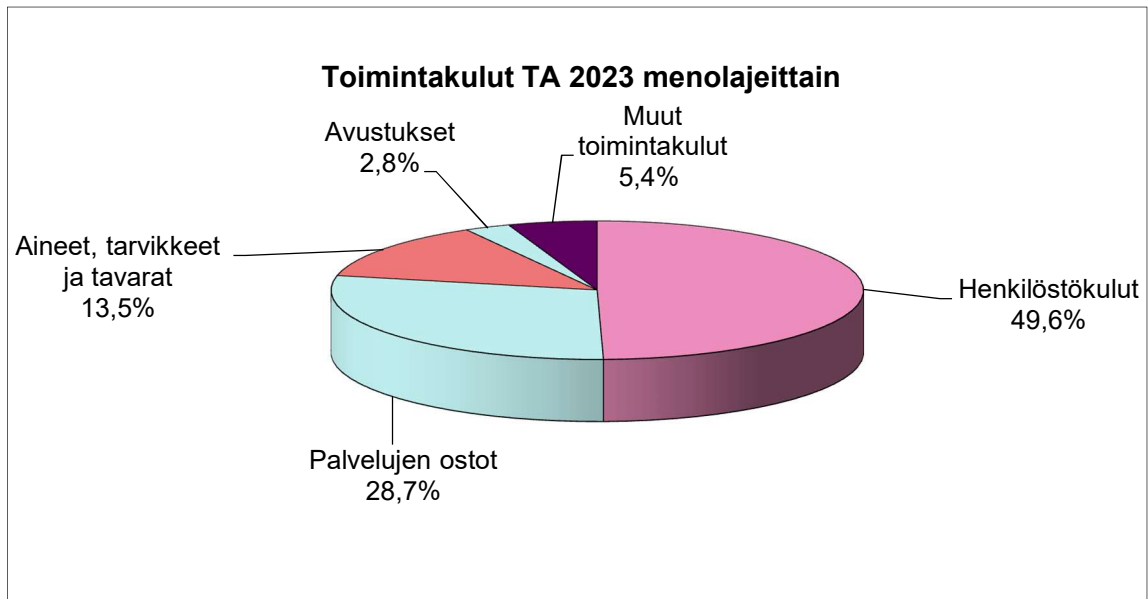
Kuva 1. Kunnan verotulojen ja valtionosuuksien kertymä

Kuva 2. Toimintakulut, kunnan omassa päätösvallassa olevat ja ostopalvelut vuonna 2023

Kuva 3. Toimintakulut toimialoittain talousarvio 2023

Kuva 4. Toimintakulut menolajeittain talousarvio 2023

Talousarvio-osat yhteensä

Käyttötalous*	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Menot	-19 890 063	-19 197 500	-19 517 360	-9 557 260	-9 613 000	-9 593 700
Tulot	20 185 001	20 627 750	20 775 870	11 383 110	11 302 300	11 279 500
Netto	294 938	1 430 250	1 258 510	1 825 850	1 689 300	1 685 800
Investoinnit						
Menot	-1 590 966	-2 488 581	-1 334 000	-1 380 000	-1 007 000	-945 000
Tulot	66 607	501 627	7 000	7 000	7 000	7 000
Netto	-1 524 359	-1 986 954	-1 327 000	-1 373 000	-1 000 000	-938 000
Rahoitusosa**						
Menot	0	-200 000	0	-500 000	-500 000	-500 000
Tulot	3 207 157	37 539	307 370	50 000	0	0
Netto	3 207 157	-162 461	307 370	-450 000	-500 000	-500 000
Menot yhteensä	-21 481 029	-21 886 081	-20 851 360	-11 437 260	-11 120 000	-11 038 700
Muutos %	2,15	1,89	-4,73	-45,15	-2,77	-0,73
Tulot yhteensä	23 458 765	21 166 916	21 090 240	11 440 110	11 309 300	11 286 500
Muutos %	14,19	-9,77	-0,36	-45,76	-1,14	-0,20
Netto	1 977 736	-719 166	238 880	2 850	189 300	247 800

* Käyttötalouden menot sisältävät toimintakulut ja rahoituskulut, tulot sisältävät toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot.

** Rahoitusosa sisältää antolainojen lisäykset ja vähennykset, sekä pitkäaikaisten lainojen lisäyksen ja vähennyksen.

3. TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarviossa hyväksytään bruttotulot ja bruttomenot.

Käyttötalouden osalta menomäärärahat ovat sitovia bruttomääräisinä

- valtuustoon nähden kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla,
- lautakuntaan nähden vastuualuetasolla ja vastuualueiden välillä.

Muiden määrärahojen kuin palkkojen, palkkioiden ja henkilöstösivukulujen siirrosta tilitasolla päättää osastopäällikkö. Henkilöstökuluihin varattuja määrärahoja ei saa käyttää muihin tarkoituksiin.

Investointiosa on sitova valtuustoon nähden hankkeittain, paitsi kaavateiden rakentamiseen ja päällystämiseen varattu määräraha on sitova kokonaissummana.

Talousarviovuoden aikana menojen mahdollisesti ylittyessä lautakuntatasolla, valtuustolle on esitettävä ylitysoikeudet ennen talousarviovuoden loppua. Mahdollisuuksien mukaan ylitykselle on esitettävä kate.

Kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmansa valtuuston myöntämien määrärahojen mukaisesti.

Talousarvioon varattujen määrärahojen käytöstä päättää kukin viranhaltija hallintosäännössä annetun päätösvallan mukaisesti.

4. KÄYTTÖTALOUSOSA

Valtuustotason euromääräiset taulukot on merkitty paksunnettuna. Muut taulukot ovat informaatiotietoa. Laskettaessa tunnuslukuja €/asukas, asukaslukuna on käytetty vuoden väestömääriä 31.12. tilanteen mukaisesti.

Asukasluku	2020	2021	2022 (ennuste)	2023 (ennuste)	2024 (ennuste)	2025 (ennuste)
Yhteensä	2408	2404	2348	2321	2294	2269
0-24 vuotiaat	590	586	570	558	553	546
25-64 vuotiaat	1106	1099	1059	1034	1017	994
65 -> vuotiaat	712	719	719	729	724	729

4.1. Kunnanhallitus

4.1.1. Yleishallinto

Yleishallinnon tehtävänä on luoda edellytykset luottamushenkilöhallinnon toimivuudelle, kunnan palvelujen järjestämiselle, hyvälle henkilöstöhallinnolle ja talouden hoidolle.

Yleishallinto sisältää vaalit, tilintarkastuksen, valtuuston, kunnanhallituksen, keskushallinnon, henkilöstöhallinnon, muun yleishallinnon.

Yleishallinnon alle on varattu määräraha kuntastrategian toteutukseen 55 000 € sekä Kylien kehittämisrahan määräraha 30 000 €. Kylien kehittämisrahan tavoitteena on vi-

reyttää sekä aktivoida kyliä ja kuntalaisia sekä kehittää koko kuntaa ja kaikkia kyliä. Kylien kehittämiskassa toimii osallistavan budjetoinnin tapaan, toimijoilta tulee ehdotuksia ja kunta päättää toteutettavista asioista varatun määrärahan puitteissa.

Henkilöstön koulutautumiseen on erikseen varattu 11 400 €.

Tähän yleishallinnon alle on palveluliikenteen järjestämiseksi varattu 21 500 € määräraha ja 33 000 € työmarkkinatuen kuntaosuuden kattamiseen.

Luottamushenkilöhallinnon tavoitteena on talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella edelleen talouden tasapainon varmistaminen oman toiminnan kautta, sekä palveluja tuottavien kuntayhtymien ja yhdistysten kanssa. Talouden tasapainon varmistamisen ohella tulee muistaa kunnan kehittämiseen tähtäävät toimenpiteet. Talouden tasapainossa tulee jatkuvana toimintana huomioida menokuri: menojen vähentäminen ja menokasvun hillitseminen, sekä tulojen lisääminen.

Etelä-Pohjanmaan liiton menoihin on varattu 34 360 €.

YLEISHALLINTO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-658 931	-927 460	-972 420	-980 000	-980 000
Toimintatuotot	25 838	20 000	20 000	22 000	22 000
Toimintakate	-633 093	-907 460	-950 420	-958 000	-958 000
Toimintakate € / asukas	263 €	386 €	409 €	418 €	422 €

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-51 656	-56 190	-51 560	-52 000	-52 000
Toimintatuotot	9 500	9 500	9 500	9 500	9 500
Toimintakate	-42 156	-46 690	-42 060	-42 500	-42 500
Poistot	-6 472	-3 420	-3 430	-3 500	-3 500

4.1.2. Muut palvelut

Muut palvelut sisältävät Evijärven kunnan elinkeinopalvelut, joilla kunta pyrkii kuntastrategian mukaisesti vahvistamaan ja monipuolistamaan Evijärven elinkeinorakennetta sekä kehittämään nykyisiä ja uusia elinkeinoja sekä edistämään työllisyyttä ja yritteliäisyyttä.

Kuntastrategian mukaiset päätavoitteet elinkeinojen ja elinvoiman osalta ovat: liike-elämän ja kunnan yhteistyötä sekä vuoropuhelua ylläpidetään aktiivisesti, kunta luo edellytyksiä yrittäjyydelle ja kannustaa yrittäjiä menestykseen ja että maapolitiikka, kaavoitus, maankäytön suunnittelu, tilaratkaisut, hankintatoimi sekä yrittäjyystävällinen päätöksenteko tukevat elinkeinojen ja elinvoiman kehittämistä.

Näiden päätavoitteiden toteuttamiseksi Evijärven kunta toimii tiiviissä yhteistyössä yrittäjien, järjestöjen ja lähikuntien kanssa. Eriyisen hyvää ja tiivistä yhteistyötä kunta tekee Evijärven yrittäjien kanssa. Kunnalla ja yrittäjillä on vuosittain monia yhteisiä tapauksia ja tilaisuuksia, mm. yrittäjien ja kunnan aamukahvit. Kesällä järjestetään myös Evijärvi –viikko yhteistyössä evijärveläisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Kuntaa kehitetään aktiivisesti mm. Aisaparin kautta haettavilla omilla hankkeilla ja erilaisilla yhteishankkeilla. Leaderrahoituksen ohjelmakausi on vaihtumassa ja uuden ohjelmakauden rahoitushaut avataan kevään aikana.

Elinkeinoelämän kehittämisen tavoitteena on saada Evijärvelle uusia yrittäjiä sekä tukea jo olemassa olevien yritysten kasvua ja kehitystä. Panostuksina elinkeinojen kehittämiseen kunta on Uusyrittäjäkeskus Neuvoa-antavan, Yrityskummien sekä Viexpon jäsenkunta. Näistä aloittavat ja jo toimivat yritykset saavat yritysneuvontaa toimintansa tueksi. Lisäksi tiivistä yhteistyötä tehdään Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelun kanssa olemalla mukana teidän hallinnoimissaan kehittämishankkeissa.

Elinkeinotyöryhmä jatkaa työtään kunnan elinvoimaisuuden ja elinkeinoelämän kehittämiseksi. Evijärven yrittäjillä ja MTK:lla on edustus elinkeinotyöryhmässä.

Vuodelle 2023 on tehty seuraavat määrärahavaraukset elinkeinopalveluiden alaisiin projekteihin ja hankkeisiin:

Hanke	Hallinnoija	Määrärahavaraus	Hankeaika
Leader Aisapari kuntaraha	Aisapari	12 730,00 €	2021-2028
EPANET korkeakouluverkoston koordinoinnin jatko-rahoitus	Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistys	3 321 €	2022-2024
Ruokaketjun kestävä uudistumisen tutkimusjohtaja	Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistys	200 €	1.8.2020-31.7.2025
Vetovaikuttavaa elintapaohjausta ja työvalmennusta	Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry	483,14 €	1.8.2020 - 31.7.2023
Osallistuminen kalatalouden toimintaryhmään / kuntaraha	Kantri ry /Leader Aisapari	443,00 €	Ohjelmakausi 2021 - 2027
Welcome2EP -hanke	Kurikan kaupunki	753,00 €	1.9.2022 - 31.8.2023
Aluehistorian ja kulttuuriperinnön professuuri	Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistys	430,00 €	1.1.2022 - 31.12.2026
SEUTUrekry - Kansainvälisten rekrytointien tukeminen ja yritysten rekrytointivalm. Kehittäminen -hanke	Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy	833,00 €	1.1.2022 - 30.6.2023
Kasvuyrittäjyyden vahvistaminen Järvi-Pohjanmaalla	Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy	1 864 €	31.8.2022-31.8.2023
Uuden teknologian mahdollisuudet	Alavuden kehitys Oy	3 298,56 €	1.3.2023-28.2.2025
Aluehistorian ja kulttuuriperinnön professuuri	Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistys	430 €	1.1.2022 - 31.12.2026
Pienten ja keskisuurten yritysten liiketoiminnan kehittäminen	Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistys	280 €	1.1.2023-31.12.2027
SEUTUrekry - Kansainvälisten rekrytointien tukeminen ja yritysten rekrytointivalm. Kehittäminen -hanke	Järvi-Pohjanmaann Yrityspalvelu Oy	Kuntaraha koko hanke 2 503 €	1.1.2022 - 30.6.2023
Kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeet	Lappajärven kunta	2187,5	2/2023-12/2023

Lisäksi tähän kohtaan on varattu sitomaton määräraha elinkeinotoiminnan palveluihin/hankkeisiin 20 000 €.

Muut palvelut kohtaan on tehty määrärahavaraus mm. seuraavista jäsenmaksuista:

- Uusyrityskeskus Neuvoa-antava 0,85 €/asukas (noin 2 030 €)
- Kraatterijärven toimijat ry 1 200 €
- Suomen Yrityskummit 450 €
- KT86/63 Aluekehitys ry 400 €
- Etelä-Pohjalaiset kylät ry 80 €
- Etelä-Pohjanmaan Kauppakamari 820 €
- Viexpo Oy 1 000 €

Elinkeinotoimen alle on varattu myös nuorten kesätyöllistämistukeen 2 750 €. Kunta myöntää tukea evijärveläisille yrityksille paikkakunnan nuorten työllistämiseen enintään 200 euroa/nuori. Uutena tukimuotona 4H -toiminnan ja Evijärven Yrittäjien kanssa yhdessä kehitettiin yritysseteli, joka voidaan myöntää kriteerit täyttävälle 4H -yrityksille 150€/yritys.

Kauhavan kaupunki on tuottanut maaseutuhallinnon palvelut vuodesta 2013 alkaen. Vuoden 2023 määräraha on 35 000 €. Vuodesta 2023 alkaen työpajatoiminta ostetaan Kauhavan kaupungilta. Työpajatoiminnan määräraha vuodelle 2023 on 86 850 €. Muut palvelut sisältää myös toimistojen jaettavia kustannuksia.

MUUT PALVELUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-215 474	-201 960	-264 020	-264 000	-264 000
Toimintatuotot	30 983	28 850	500	500	500
Toimintakate	-184 491	-173 110	-263 520	-263 500	-263 500

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	77 656	66 690	83 340	83 300	83 300
Toimintakate	77 656	66 690	83 340	83 300	83 300

Valtuustotason tavoitteet:

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Vakaan ja tasapainoisen kuntatalouden varmistaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelmallisella ja kustannustehokkaalla toiminnalla varmistetaan tasapainoinen kuntatalous - Talouden vuosikellon mukainen toiminta, sekä kattava ja säännöllinen talousraportointi - Taloudellisesti kestävä investointiohjelma, jossa huomioidaan myös hankkeiden käyttökustannukset 	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnittelukaudella tilikauden tulos ylijäämäinen - Talousraportoinnin toteutuminen - Investointien toteutumisen seuranta talousraportoinnin yhteydessä
Omistajapolitiikan ja konserniohjauksen tehostaminen ja varmistaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan edustajat toimivat edustamissaan orgaaneissa aktiivisesti kunnan kokonaisuuden mukaisesti - Kunnan edustajat informoivat kuntaa konserniohjeen mukaisesti yhteisön toiminnasta sekä noudattavat mahdollisia erikseen annettavia ohjeita - Toiminnan mittareiden kehittäminen kaikilla toimialueilla ja kuntakonsernissa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vastuulliset edustajien valinnat sekä sujuva tiedonkulku - Selkeät ja halutun tavoitteen saavuttamista tukevat mittarit - Omistajapoliittisten ohjeiden sekä sijoitustoiminnan periaatteiden

	<ul style="list-style-type: none"> - Omistajapoliittisten ohjeiden valmistelu - Sijoitustoiminnan periaatteiden päivittäminen 	päivitysten hyväksyminen
Laadukas asioiden valmistelu ja päätöksenteko	<ul style="list-style-type: none"> - Asioiden huolellinen valmistelu sekä laadukas ja oikeellinen päätöksenteko - Asianhallintaohjelmiston käytön laajentaminen päätöksenteon tueksi 	<ul style="list-style-type: none"> - Valituselimissä kumoutuneiden päätösten määrä - Käyttöön otetun asianhallintaohjelmiston laajempi hyödyntäminen
Kuntastrategian toteuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kuntastrategian linjausten huomioiminen valmistelussa ja päätöksenteossa - Strategiaa toteutetaan päätöksenteossa sekä toimenpideohjelmalla (TPO) - Kuntastrategian ohjausryhmä seuraa ja arvioi strategian sekä toimenpideohjelman toteutumista ja valmistele uuden toimenpideohjelman hallituksen päätettäväksi 	<ul style="list-style-type: none"> - Strategian toteutuminen, uuden TPO:n valmistuminen ja toteutuminen
Aktiiviset ja osallistuvat kuntalaiset	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistumismahdollisuuksia on tarjolla kaikenikäisille kuntalaisille - Kylien kehittämisrahalla aktivoidaan koko kuntaa, kaikkia kyliä ja toimijoita - Kyläkummitoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimiva hallitus, valtuusto ja lautakunnat - Kunta mahdollistaa nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan - Kunnan ja kylien hankkeet

KUNNANHALLITUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-874 405	-1 129 420	-1 236 440	-1 244 000	-1 244 000
Toimintatuotot	56 821	48 850	22 500	22 500	22 500
Toimintakate	-817 584	-1 080 570	-1 213 940	-1 221 500	-1 221 500

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-51 656	-56 190	-51 560	-52 000	-52 000
Toimintatuotot	87 156	76 190	92 840	92 800	92 800
Toimintakate	35 500	20 000	41 280	40 800	40 800
Poistot	-6 472	-3 420	-3 430	-3 500	-3 500
Vyörytyserät m	-2 860				
Vyörytyserät t	66 030				

4.2. Terveysthuolto

Vuodesta 2023 lähtien osio sisältää ympäristöterveydenhuollon, jonka tuottaa Seinäjoen kaupunki.

TERVEYDENHUOLTO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-5 100 993	-5 397 790	-75 000	-75 000	-75 000
Toimintatuotot					
Toimintakate	-5 100 993	-5 397 790	-75 000	-75 000	-75 000

Hyvinvointialueen alkaessa vuoden 2023 alusta ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyessä sille, siirtyy terveydenhuollon kustannukset pois kunnalta. Taulukossa näkyy kunnan vastuulle jäävän palvelun osuus, joka on ympäristöterveydenhuolto. Ympäristöterveydenhuolto on aiemmin sisältynyt perusterveydenhuoltoon.

4.3. Sosiaalitoimi

Vuodesta 2023 lähtien tämä osio sisältää lasten kotihoidontuen.

SOSIAALITOIMI	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-5 418 474	-5 330 790	-100 000	-100 000	-100 000
Toimintatuotot					
Toimintakate	-5 418 474	-5 330 790	-100 000	-100 000	-100 000

Hyvinvointialueen alkaessa vuoden 2023 alusta ja sosiaalitoimen (sosiaali- ja ikäihmisten palvelut) järjestämisvastuun siirtyessä sille, siirtyy sosiaalitoimen kustannukset pois kunnalta. Taulukossa näkyy kunnan vastuulle jäävä osuus, joka on KELAn kunnalta lasuttama lasten kotihoidon tuki.

4.4. Sivistyslautakunta

Sivistystoimen toimialaan kuuluvat varhaiskasvatus, esiopetus, koululaisten iltapäivätoiminta, perusopetus, lukiokoulutus, musiikkitoiminta (konservatorio), ammatillinen ja aikuiskoulutus (kansalaisopisto), kirjasto, kulttuuri, museo, liikunta, nuorisotyö ja ehkäisevä päihdetyö.

Talousarvioehdotuksessa koko sivistystoimen toimintakulut kasvavat edelliseen vuoteen verrattuna 7,6 % (419.270 €), toimintatuotot kasvavat 20,8 % (31.090 €) ja toimintakate 7,2 % (388 180 €).

Talousarvion laadintaohjeen mukaan vuoden 2023 talousarvio oli sopeutettava mahdollisimman hyvin talousarviokehyksen mukaiselle tasolle. Siihen verrattuna sivistystoimen menot ovat 143.950 € suuremmat, tulot 35.710 € suuremmat ja nettoylitys 108.24 €. Nousu johtuu palkkojen noususta, työeläkemaksujen tasauksesta, elintarvikkeiden hinnan noususta, lämmityksestä sekä tekniseltä toimelta sivistystoimeen siirtyneistä päiväkodin leasing -maksuista. Toimintatuottojen ylitys johtuu pääosin hankkeiden tuloista, jos hanke ei toteudu, jää sekä tulo että menot toteutumatta.

Sivistystoimessa on vuoden 2023 alussa mietittävä koko sivistystoimen ja liikunta- ja ulkoilualueiden hoidon ja viikonloppupäivystyksen järjestäminen sekä koulujen johtajuudet suunnittelukauden loppuun mennessä.

4.4.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen palvelut ostetaan edelleen Kauhavan kaupungilta. Päiväkodin tilat ja tilojen osalta tarvittava henkilöstö ovat kunnan omaa toimintaa. Päiväkodin kohdalla on varattu määräraha myös muualta ostettavien varhaiskasvatuspalveluiden kustannuksiin sekä aiemmin teknisen toimen talousarviossa varattu rakennuksen leasingvuokra.

Päiväkodin ateriat tehdään koulukeskuksen keittiössä. Palvelun osto Antirinteeltä loppuu, vastaavasti palkoissa on huomioitu yhden uuden työntekijän palkkaaminen ruokapalveluun kesästä alkaen.

Perhepäivähoidon kulut laskevat edellisestä vuodesta, koska perhepäivähoitajien määrä on laskenut. Kulut on laskettu viiden perhepäivähoitajan mukaan. Yhteensä varhaiskasvatuksen kulut nousevat 74.462 €.

Investoinneissa on hyväksytty määräraha varhaiskasvatuksen lisärakentamiseen.

Esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Kirkonkylän koulussa omana toimintana. Varhaiskasvatuksesta peritään sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaiset maksut. Särkikylän koulussa esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsevat lapset voivat osallistua koululaisten iltapäivätoimintaan tai hakea varhaiskasvatuspaikkaa Kauhavan kaupungilta. Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen kulut ovat talousarviossa omalla kustannuspaikallaan.

VARHAISKASVATUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 881 760	- 819 010	- 988 620	- 998 000	-998 000
Toimintatuotot	6 615	6 000	5 000	6 000	6 000
Toimintakate	- 875 145	- 813 010	- 983 620	-992 000	-992 000

4.4.2 Perusopetus

Perusopetuksen toimintakulut nousevat 6,7 %. Nousu johtuu henkilöstökulujen, työa-
neiden, elintarvikkeiden ja lämmityskulujen noususta sekä työeläkemaksujen tasaus-
maksusta. Uutena kustannuspaikkana on liikuntasalin laajennus

Perusopetusta järjestetään kahdessa alakoulussa ja yhdessä yläkoulussa sivistyslauta-
kunnan lukuvuodeksi päättämän tuntikehyksen mukaisesti.

Opetus annetaan Kirkonkylän koulussa pääsääntöisesti vuosiluokittain yhdessä tai kah-
dessa opetusryhmässä. Alkuopetuksessa toteutetaan tarpeen mukaan luokatonta al-
kuopetusta. Särkikylän koulussa opetus annetaan pääsääntöisesti yhdysluokkaopetuk-
sena.

Yläkoulussa vuosiluokat jaetaan pääsääntöisesti kahteen ryhmään, vuosiluokkien koko
on kevätlukukaudella 30 – 34 ja syyslukukaudella 30-38 oppilasta.

Ohjaajaresurssi tarkistetaan vuosittain.

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään omana toimintana alakouluilla päivittäin klo
12.30–17.00. Iltapäivätoiminnasta peritään sivistyslautakunnan päätöksen mukainen
maksu, joka tarkistetaan vuosittain.

Kaikilla kouluilla järjestetään kerhotoimintaa opetushallituksen myöntämän kerhorahan
piteissa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön koko Suomi harrastaa avustuksella.

Perusopetuksen tuntikehys	2019- 2020	tuntia/ oppilas	2020- 2021	tuntia/ oppilas	2021- 2022	tuntia/ oppilas	2022- 2023	tuntia/ oppilas
Alakoulut	391	1,8	393	1,9	347	1,7	355	2
Keskikoulu	182	2,4	189	2,3	197	2,0	220	2,3

PERUSOPETUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 3 395 137	- 3 146 600	- 3 356 830	- 3 380 000	- 3 380 000
Toimintatuotot	103 159	63 000	68 000	50 000	50 000
Toimintakate	- 3 291 977	- 3 083 600	- 3 288 830	- 3 330 000	- 3 330 000

Oppilasmäärä	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kirkonkylä	134	136	134	123	114	101
Lahdenkylä	41					
Särkikylä	16	47	40	38	38	39
Keskikoulu	87	91	94	99	104	103
Yhteensä	278	274	268	260	256	243

4.4.3 Lukio

Lukion toimintakulut laskevat edelliseen vuoteen verrattuna 9,7%. Menoissa on huomioitu oppivelvollisuuden piteneminen 18 ikävuoteen saakka ja opiskelun maksuttomuus opiskelijalle.

Lukion kurssit järjestetään siten, että opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa lukio kolmessa vuodessa. Osallistujamäärältään pieneksi jääviä kursseja toteutetaan osittain itsenäisesti opiskellen tai yhdessä Järviseudun ja Kauhavan lukioiden kanssa. Äidinkielen opetus ostetaan Lappajärven lukiolta. Opiskelijoita kannustetaan valitsemaan myös verkkokursseja. Kemian perusopintoja Tampereen teknillisen yliopiston tutkintovaatimusten mukaan on mahdollisuus valita edelleen.

Lukio on hyväksytty osallistumaan Euroscolaan. Euroopan parlamentti antaa osallistumiseen avustuksen, joka kattaa osan matkakuluista.

Lukiossa on lukuvuonna 2022 - 23 opiskelijoita 45 (edellisenä lukuvuonna 62), joista alkavia 19, jatkavia 11 ja päättäviä 15. Muista kunnista tulevia opiskelijoita on yhteensä 12.

LUKIO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 766 039	- 810 820	- 792 720	- 830 000	-830 000
Toimintatuotot	48 817	12 100	15 600	20 000	20 000
Toimintakate	- 717 222	- 798 720	- 777 120	-810 000	-810 000

4.4.4 Sivistystoimen muut vastualueet

Vapaan sivistystyön palvelut tuottaa Järvilakeuden kansalaisopisto. Kuntaosuuteen on varattu opiston ilmoituksen mukaan sama määrä kuin edellisenä vuonna, 43.000 €.

Evijärvellä on Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa 20 oppilaspaikkaa. Kuntaosuus vuonna 2023 on 1000 €/opiskelija. Viime vuosina kaikki oppilaspaikat eivät ole täyttyneet.

Kansalaistopisto järjestää taiteenperusopetusta teatteritaiteessa ja Keski-Pohjanmaan konservatorio musiikissa ja tanssitaiteessa.

Kirjaston määrärahavaraus vuodelle 2023 on 159.220 €, nousua edelliseen vuoteen verrattuna on 9,8 %. Nousu johtuu pääosin aineistohankintoihin, ict-palveluihin, lämmitykseen ja Eeposalueen yhteisiin hankkeisiin varattujen määrärahojen nostamisesta.

Kulttuuritoimen määrärahavaraus on 7.410 €. Varaus sisältää kesätaiteilijan kustannukset yhdeksi kuukaudeksi.

Museotoimen määrärahavaraus vuodelle 2023 on 39.130 €, mikä sisältää Väinön jäljissä -hankkeen menoa 9 900 €. Palkoissa on varattu raha kahden kesäaikaisen työntekijän palkkaamiseen samalla aukioajalla kuin edellisenä kesänä.

Liikuntatoimen määrärahavaraus yhteensä vuodelle 2023 on 187.230 €, nousua edelliseen vuoteen on 6 160 €. Määräraha sisältää omilla kustannuspaikoillaan pururadan huoltosuojan, tekojäradan ja Työikäisten elintapaohjaus -hankkeen kustannukset. Rahaa on edelleen varattu uimahallimatkojen järjestämiseen. Kaukaloiden ja luistelualueen jäädytys ja hoito järjestetään ostopalveluna.

Investointiosassa on varattu rahaa ulkoilualueiden viihtyisyyden ja toiminnallisuuden parantamiseen sekä jalkapallokentän pinnan ja reunojen uusimiseen.

Nuorisotoimen määrärahavaraus vuodelle 2022 on 140.570 €. Nousua edelliseen vuoteen on 18.160 €. Summa sisältää myös nuorisotilan kustannuksiin ja nuorisovaltuuston toimintaan varatun rahan sekä Liikkuva koulu –hankkeen, Harrastuksia tarjoava Evijärvi –hankkeen, Koulunuorisotyöntekijä -hankkeen ja aluehallintoviraston tukemat kerhot. Etsivä nuorisotyö ostetaan edelleen Kauhavan kaupungilta, nuorisotilojen valvonta ostetaan 4H-yhdistykseltä.

Valtuustotason tavoitteet suunnitteluvuosille 2023-2025:

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Oppilasmäärään sopeutettu, oppilaalle oikean kokoinen ja tasa-arvoinen kouluverkko.	- Kouluverkosta päättäminen suunnitelman mukaisesti	- Päätös kouluverkosta tehty ja toteutettu - Päätös osallistumisesta, toimenpiteistä ja aikataulutuksesta tehty
Koulukeskuksen alueen kokonaissuunnitelman toteuttamisen jatkaminen.	- Koulukeskuksen piha-alueen turvallisuutta ja liikennejärjestelyjä parannetaan	- Liikennejärjestelyt ja piha-alueen turvallisuuden parantaminen toteutettu
Kokonaissuunnitelman päivitys seuraavalle suunnittelukaudelle ottaen huomioon keskikoulun ja lukion tilatarpeet	- Kartoitetaan keskikoulun ja lukion tilatarpeet ja nykyisten tilojen kunto, päivitetään koulukeskuksen alueen kokonaissuunnitelma	- Uusi suunnitelma valmis tämän suunnittelukauden loppuun mennessä

Varhaiskasvatuksen lapsikohtainen, peruskoulun oppilaskohtainen ja lukion opiskelijakohtainen kustannus on enintään samaa tasoa kuin vastaavan kokoisissa kunnissa/oppilaitoksissa keskimäärin.	<ul style="list-style-type: none"> - Talouden tarkka seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> - €/lapsi - €/oppilas ja opiskelija
<p>Kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen.</p> <p>Lautakunnan toimialan laajeneminen ja viranhaltijan tehtävien ja nimikkeen muuttaminen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Päivitetään sivistystoimen tehtäväalue, sivistystoimenjohtajan viran nimike ja liikunnanohjaaja-urheilualueidenhoitajan toimenkuva - yhteistyö kolmannen sektorin kanssa - Lisätään terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen sekä liikuntaneuvontaa - Selvitetään liikuntasetelin käyttöönoton mahdollisuus yli 70-vuotiaille 	<ul style="list-style-type: none"> - uudet toimenkuvat tehty, sivistystoimenjohtajan virkaniemi muutettu ja mahdollisesti sivistyslautakunnan nimi muuttunut toimialan laajenemisen mukaiseksi - liikuntaneuvontaa annetaan aina tarvittaessa - liikuntaseteli mahdollisesti käytössä, onko seteli lisännyt yli 70-vuotiaiden liikkumista
<p>Varhaiskasvatuksen haasteisiin vastaaminen palvelun laatu ja tehokkuus varmistuen</p> <ul style="list-style-type: none"> - tilantarve - varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen jalkauttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Säännölliset varhaiskasvatuksen yhteistoimintasopimuksen mukaiset arvioinnit palvelun tuottajan kanssa edelleen - pieni tyytyväisyyskysely lapsille ja huoltajille vuosittain, laajempi kolmen vuoden välein - varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden saataavuus 	<ul style="list-style-type: none"> - henkilöstöä ja tiloja/paikkoja on oikeassa suhteessa lapsimäärään - kolmiportainen tuki on käytössä jokapäiväisessä toiminnassa - varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut toimivat

Muiksi tavoitteiksi sivistyslautakunta asettaa:

Tavoite	Toimenpide	Mittari
<p>Lukio säilyy elinvoimaisena</p> <p>Lukion markkinointia nuorille tehostetaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 9. luokkalaisista puolet hakee omaan lukioon - Nuorisovaltuuston ja oppilaskunnan ehdotus markkinoinnista (mitä, missä ja miten) 	<ul style="list-style-type: none"> - Lukion alkavien opiskelijoiden määrä - Lukioon tulee muualta vähintään viisi opiskelijaa
<p>Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p>Nuorisovaltuuston toiminnan vakiinnuttaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lapsivaikutusten arvioinnin (Lava) käyttöönotto kaikessa lapsia koskevassa päätöksenteossa - Nuorisovaltuuston budjetissa määräraha osallistavaan budjetointiin 	<ul style="list-style-type: none"> - Lavausten määrä - Lasten kuulemisten/osallistamisten määrä - Nuorisovaltuuston tekemät aloitteet, kannanotot, muu toiminta

Kirjaston palvelujen markkinointi. Lukemisharrastuksen edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kotisivujen päivittäminen ja kirjaston kaikkien palveluiden mainostaminen - Säännöllinen kokoelmatyö - Lasten kirjastotapahtumat ja esim. lukukampanjat 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjaston kävijämäärä, käyntikerrat, lainaajien määrä ja lainausmäärä
Sähköisten oppimisympäristöjen ja alustojen käyttäminen opetuksessa edelleen, taitojen ylläpitäminen ja kehittäminen, mm koodaus	<ul style="list-style-type: none"> - Kaikilla kouluilla on käytettävissä sähköisiä opetusvälineitä - Vuosittain pyritään lisäämään jokaisella koululla oppilaskoneita tarvittava määrä - tvf- suunnitelman järjestelmällinen toteuttaminen oppilaiden ja opettajien osalta, koulu- ja opettajakohtainen suunnitelma toteuttamisesta sekä koulutusta 	<ul style="list-style-type: none"> - Koneiden ja laitteiden määrä ja käyttö - Oma suunnitelma ja sen toteutuminen
Kaikki 9. –luokkalaiset saavat päättösdistuksen ja toisen asteen opiskelijat ylioppilastutkinnon tai ammattitutkinnon	<ul style="list-style-type: none"> - Koulussa on riittävä määrä päteviä opettajia, erityisopettajia ja koulunkäynninohjaajia - jopo-luokka 	<ul style="list-style-type: none"> - päättötodistuksen saaneet vs ilman päättötodistusta jääneet

SIVISTYSLTK	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 5 525 129	- 5 504 680	- 5 923 950	- 5 990 000	- 5 999 000
Toimintatuotot	234 396	149 620	180 710	160 000	160 000
Toimintakate	-5 290 733	- 5 355 060	- 5 743 240	- 5 830 000	-5 839 000

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 161 853	- 126 740	- 132 590	- 133 000	- 133 000
Toimintatuotot					
Toimintakate	- 161 853	- 126 740	- 132 590	- 133 000	-133 00
Poistot	- 319 929	- 296 230	- 332 110	- 350 000	- 350 000
Vyörytyserät m					

4.5. Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan talousarviokohtaan sisältyvät teknisen toimen hallinto, kaavoitus, rakennusvalvonta, ympäristöhuolto, liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet, maa- ja metsätilat, liiketilojen ja asuntojen vuokrauspalvelut, kunnan kiinteistöjen ylläpito, Sillankorvan leirintäalue sekä palo- ja pelastustoimi.

Talousarviovuoden 2023 merkittävimmät muutokset aikaisempiin vuosiin liittyvät hyvinvointialueelle siirtyvän palo- ja pelastustoimen siirtymisestä ja paloasemarakennuksen sekä hyvinvointiasema- ja vanhustenpalvelurakennuksen vuokramuutoksista.

Palo- ja pelastustoimen palvelu on aikaisemmin ostettu Seinäjoen kaupungilta. Palvelun kustannukset vuositasona ovat olleet noin 240 000 €. Palo- ja pelastustoimen palvelun tuottaa jatkossa hyvinvointialue, joten palvelukustannukset jäävät tekniseltä toimelta pois. Paloaseman rakennuksesta on aikaisemmin saatu vuokraa 106 000 €/vuosi. Jatkossa paloasemarakennuksesta saadaan vuokraa 82 000 €/vuosi.

Hyvinvointiaseman ja vanhustenpalvelukeskuksen vuokraa jatkossa hyvinvointialue vähentää kolmen vuoden ajaksi. Aikaisemmin kunta on saanut hyvinvointiaseman ja vanhustenpalvelukeskuksen rakennuksesta vuokraa 240 000 €/vuosi. Hyvinvointialueelle siirtyvien kiinteistöjen vuokrausta edelleen valmistellaan, tämän hetken linjausten mukaan Evijärvi saa hyvinvointiaseman ja vanhustenpalvelukeskuksen rakennuksesta vuokraa 606 000 €/vuosi. Talousarvio 2023 valmistellaan paloasemarakennuksen sekä hyvinvointiasema- ja vanhustenpalvelurakennuksen osalta tämän hetken vuokra-arvioiden mukaisilla euromäärillä.

Kaavoitukseen on varattu määräraha keskustan alueen kokonaisuusmakaavan päivittämiseen 30 000 €.

Rakennustarkastajan palvelut ostetaan Lappajärven kunnalta. Rakennustarkastaja on Evijärvellä kaksi päivää viikossa. Tarvittaessa rakennustarkastaja ohjeistaa myös puhelimitse Lappajärveltä. Rakennustarkastajan palvelun ostoon Lappajärven kunnalta on varattu 19 800 €. Kuntaan perustetaan ympäristösihteerin virka, joka täytetään alkuvuonna 2023.

Yksityisteiden tiehoitokuntien vuosittaiseen avustamiseen on varattu 50 000 €. Kunnan hallinnoimien kaavateiden kunnossapitoon on varattu 8 000 €. Investointiosassa kaavateiden rakentamiseen, päällystämiseen tai vanhan päällysteen korjaamiseen on varattu 15 000 €.

Puistojen ja yleisten alueiden toimintakuluihin on vuodelle 2023 varattu 22 770 €.

Puunmyyntituloja arvioidaan saatavan talousarviovuoden aikana 45 000 €, metsänhoidon toimintakuluihin on varattu 10 300 €.

Kunnalla on vuokratalokiinteistöjä yhteensä 10 kpl, joissa vuokrattavia asuntoja on yhteensä 107 kpl. Kunnan omistamia asunto-osakeyhtiöitä ovat As. Oy Kultalahti, As. Oy Nykälänaho ja As. Oy Tervahauta, yhtiöiden isännöintitehtävät ovat kunnalla. Vuokratalokiinteistöjen kunnossapito ja vuokraaminen kuuluvat tekniselle toimelle. Vuokratalojen yhtiöittämisselvitys konsultin toimesta on meneillään. Vuokratalojen yhtiöittäminen vaikuttaa käyttötalouteen, mutta sen lopullista vaikutusta on vielä vaikea tarkasti määrittää.

TEKNINEN TOIMI	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 1 411 525	- 1 365 550	- 1 375 500	- 1 409 000	- 1 414 000
Toimintatuotot	857 790	780 940	1 214 420	1 240 800	1 241 000
Toimintakate	-553 735	- 584 610	- 161 080	- 168 200	- 173 000

Palo- ja pelastustoimen tuottamisesta vuodesta 2023 alkaen vastaa hyvinvointialue. Paloasemarakennuksen vuokra laskee hieman aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vuokratuloja arvioidaan vuonna 2023 kertyvän 82 000 €. Palvelun ostosta ei muodostu kuluja. Muut kulut ovat muun muassa kiinteistöön kohdistuvia ylläpitokuluja. Palo- ja pelastustoimen erittely sisältyy yllä olevaan teknisen toimen taulukkoon.

PALO- JA PELASTUSTOIMI	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Palvelujen osto pelastuslaitokselta	- 236 268	- 241 390	0	0	0
Muut kulut	- 48 027	- 44 120	- 38 500	- 38 500	- 38 500
Vuokratulot pelastuslaitokselta	106 502	105 600	82 000	82 000	82 000

Muut tulos	54				
Toimintakate	- 177 738	- 179 910	43 500	43 500	43 500

Valtuustotason tavoitteet:

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Turvallisen ja viihtyisän asuinympäristön luominen	Kunnan hallinnoimia liikenneväyliä sekä niihin liittyviä viheralueita kunnostetaan ja siistitään. Keskustan alueella olevia puisto- ja viheralueita ylläpidetään ja kehitetään.	Kunnan hallinnoimat kaavatiet mursketetaan. Kaavateiden viheralueet sekä puistoalueet siistitään niitoin ja raivauksin tarpeen mukaan 2-4 krt/kesä.
Investointiprojektien käynnistyminen ja valmistuminen jakaantuu tasaisesti koko vuodelle	Hankkeiden valmistelu ja suunnitelmien laatiminen aloitetaan tarpeeksi ajoissa ja tuodaan päätöksentekoon valmistelun investointiaikataulun mukaisesti	Investointihankkeet käynnistyvät ja valmistuvat investointiaikataulun mukaisesti.
Vuokra-asuntojen käyttöasteen pitäminen korkeana	Huoneistot ja niiden ympäristö pidetään siistissä ja viihtyisässä kunnossa remontoinneilla	Vuokra-asuntojen käyttöaste on vähintään 70 %
Tarpeettomista omistuksista luopuminen	Luovutaan valikoiduista kunnalle tarpeettomista vuokra-asunnoista ja muista kiinteistöistä	Myytyjen tai purettujen rakennusten ja kiinteistöjen lukumäärä

TEKNINEN LTK	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 1 695 821	- 1 651 060	- 1 375 500	- 1 409 000	- 1 414 000
Toimintatuotot	964 346	886 540	1 214 420	1 240 800	1 241 000
Toimintakate	- 731 475	- 764 520	- 161 080	- 168 200	- 173 000

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-103 043	-103 280	-98 650	-99 000	-99 000
Toimintatuotot	168 485	187 080	159 180	162 000	162 000
Toimintakate	65 441	83 800	60 530	63 000	63 000
Poistot	-309 788	-329 400	-309 240	-311 500	-321 500
Vyörytyserät m	-12 414				

Teknisen lautakunnan käyttömenojen kokonaissumma talousarviossa on 1 375 500 €. Muutosta edellisvuoden talousarvioon nähden on – 16,7 %. Toimintakate on -161 080 €.

4.6. Vesihuoltolaitos

Pohjaveden ostoon Lappajärven vesiosuuskunnalta on varattu talousarvioon 125.000 €.

Evijärvellä merkittävä veden kuluttaja on turkistarhaus. Mikäli turkiseläinten määrä vaihtelee vuosittain suuresti, vaihtelee veden myynnistä saatavat tulot samassa suhteessa.

Viemärlaitoksen tulos on pitkään ollut alijäämäinen, koska viemärlaitoksen vuosittaiset toimintakulut nousevat huomattavasti suuremmiksi kuin sen toimintatuotot. Asiasta on huomauttaneet tilintarkastajat sekä tarkastuslautakunta, jotka ovat pyytäneet kiinnittämään negatiivisen alijäämän kattamiseen huomiota.

Viemärlaitoksen toimintatuotot muodostuvat viemäriverkostoon kuuluvien kiinteistöjen osalta pääosin veden kulutukseen perustuvasta jätevesimaksusta sekä liitännäismaksusta. Alijäämän kattamiseksi jätevesimaksua ei voi yhdellä kerralla nostaa niin paljoa, että se kattaisiin alijäämän kokonaan. Jätevesimaksun ja liitännäismaksun portaittainen nostaminen sekä toiminnan kehittäminen taloudellisemmaksi ovat kuitenkin pakollisia alijäämän kattamiseksi. Vuoden 2023 talousarvion mukaan viemärlaitoksen toimintakate jää ylijäämäiseksi 5 080 €.

Valtuustotason tavoitteet:

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Vesilaitoksen talousveden toimituksen hukkaprosentti pysyy erittäin alhaisella tasolla	Puhtaanveden toimitusmäärän vaihtelua seurataan vuorokausittain ja merkittäviin poikkeavuuksiin reagoidaan nopeasti	Toimitetun veden hukkaprosentti alle 3 %
Vesilaskutuksen nykyi-kaistaminen	Talousveden kulutuslukemat voidaan ilmoittaa paperisen ilmoituksen lisäksi sähköisesti.	Veden kulutuslukeman voi ilmoittaa sähköisesti
Ylläpidetään vesioikeuden määräämien lupaehtojen täyttymistä viemärlaitoksella	Viemärlaitoksen mikrobitoimintaa ylläpidetään ja käynnissä pysymistä seurataan mittauksilla	Jätevedenpuhdistamon näytteiden tulee täyttää lupaehtojen mukaiset vaatimukset

VESILAITOS	TP2021	TA2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-357 080	- 353 920	- 342 750	- 340 700	- 340 700
Toimintatuotot	420 200	460 000	410 000	410 000	410 000
Toimintakate	63 120	106 080	67 250	69 300	69 300

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2023	TS 2024
Toimintakulut	-19 815	-28 470	-19 620	-23 200	-23 200
Toimintatuotot	44 026	30 000	29 700	30 000	30 000
Toimintakate	24 211	1 530	10 080	6 800	6 800
Poistot	-132 032	-121 900	-111 740	-115 000	-115 000

VIEMÄRILAITOS	TP2021	TA2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 179 474	- 122 100	- 111 720	- 114 300	- 114 300
Toimintatuotot	116 847	126 800	116 800	120 000	120 000
Toimintakate	- 62 627	4 700	5 080	5 700	5 700

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-9 218	-9 090	-9 150	-9 000	-9 000
Toimintatuotot	45 920	30 500	29 850	31 000	31 000
Toimintakate	36 702	21 410	20 700	22 000	22 000
Poistot	-71 804	-73 000	-75 480	-75 000	-75 000

VESIHUOLTOLAITOS	TP2021	TA2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	- 536 554	- 476 020	- 454 470	- 455 000	- 455 000
Toimintatuotot	537 047	586 800	526 800	530 000	530 000
Toimintakate	493	110 780	72 330	75 000	75 000

Sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-29 034	-37 560	-28 770	-32 200	-32 200
Toimintatuotot	89 946	60 500	59 550	61 000	61 000
Toimintakate	60 912	22 940	30 780	28 800	28 800
Poistot	-203 836	-194 900	-187 220	-190 000	-190 000

Vesihuoltolaitoksen toimintakulujen loppusumma talousarviossa on 454 470 €. Muutosta edellisvuoden talousarvioon nähden on – 4,5 %.

Vesihuoltolaitoksen toimintatuotot ovat 526 800 €, joten toimintakate on 72 330 €.

VESILAITOKSEN TULOSLASKELMA							
Ulkoiset+sisäiset	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
LIIKEVAIHTO	490 146	459 923	485 800	435 500	435 800	435 800	
Valm. kesk.er. tuott.var. lis/väh.							
Valmistus omaan käyttöön							
Liiketoiminnan muut tuotot	4 290	4 304	4 200	4 200	4 200	4 200	
	494 436	464 227	490 000	439 700	440 000	440 000	
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat							
Ostot tilikauden aikana	-43 122	-46 486	-36 520	-34 520	-36 500	-36 500	
Palveluiden ostot	-179 258	-167 093	-188 940	-172 550	-170 000	-170 000	
Avustukset		-1 720					
	-222 380	-215 299	-225 460	-207 070	-206 500	-206 500	
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-109 224	-130 952	-122 750	-123 300	-125 000	-125 000	
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-19 299	-22 704	-23 550	-26 080	-26 100	-26 100	
Muut henkilösivukulut	-1 066	-3 470	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	
Henkilöstökorvaukset				350			
	-129 588	-157 126	-149 300	-152 030	-154 100	-154 100	
Suunnitelman mukaiset poistot	-84 978	-132 032	-121 900	-111 740	-115 000	-115 000	
Liiketoiminnan muut kulut	-8 681	-4 470	-7 630	-3 270	-3 300	-3 300	
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	48 810	-44 700	-14 290	-34 410	-38 900	-38 900	
VIEMÄRILAITOKSEN TULOSLASKELMA							
Ulkoiset+sisäiset	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
LIIKEVAIHTO	152 689	162 767	157 300	146 650	151 000	151 000	
Valm. kesk.er. tuott.var. lis/väh.							
Valmistus omaan käyttöön							
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0	0	
	152 689	162 767	157 300	146 650	151 000	151 000	
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat							
Ostot tilikauden aikana	-68 242	-70 297	-37 750	-38 480	-38 500	-38 500	
Palveluiden ostot	-73 575	-59 496	-54 280	-37 800	-39 100	-39 100	
	-141 817	-129 793	-92 030	-76 280	-77 600	-77 600	
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-41 321	-44 943	-27 350	-33 300	-34 500	-34 500	
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-8 844	-9 558	-6 700	-6 720	-6 700	-6 700	
Muut henkilösivukulut	29	-936	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	
Henkilöstökorvaukset							
	-50 136	-55 438	-35 350	-41 320	-42 500	-42 500	
Suunnitelman mukaiset poistot	-72 508	-71 804	-73 000	-75 480	-75 000	-75 000	
Liiketoiminnan muut kulut	-3 322	-3 462	-3 810	-3 270	-3 200	-3 200	
LIIEKEALIJÄÄMÄ (-YLIJÄÄMÄ)	-115 093	-97 730	-46 890	-49 700	-47 300	-47 300	

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA						
Ulkoiset+sisäiset	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
LIIKEVAIHTO	642 836	622 690	643 100	582 150	586 800	586 800
Valm. kesk.er. tuott.var. lis/väh.						
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	4 290	4 304	4 200	4 200	4 200	4 200
	647 126	626 994	647 300	586 350	591 000	591 000
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-111 364	-116 783	-74 270	-73 000	-75 000	-75 000
Palveluiden ostot	-252 833	-226 589	-243 220	-210 350	-209 100	-209 100
Avustukset		-1 720				
	-364 197	-345 093	-317 490	-283 350	-284 100	-284 100
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-150 545	-175 896	-150 100	-156 600	-159 500	-159 500
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-28 143	-32 262	-30 250	-32 800	-32 800	-32 800
Muut henkilösivukulut	-1 037	-4 406	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300
Henkilöstökorvaukset				350		
	-179 724	-212 564	-184 650	-193 350	-196 600	-196 600
Suunnitelman mukaiset poistot	-157 486	-203 836	-194 900	-187 220	-190 000	-190 000
Liiketoiminnan muut kulut	-12 003	-7 932	-11 440	-6 540	-6 500	-6 500
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-66 284	-142 430	-61 180	-84 110	-86 200	-86 200
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	60					
Muut rahoitustuotot	2 951	3 377				
Korkokulut						
Korvaus jäännöspääomasta	-83 988	-103 544	-103 000	-100 500		
Muut rahoituskulut		-161,93				
	-80 977	-100 329	-103 000	-100 500		
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN	-147 261	-242 759	-164 180	-184 610		
SATUNNAISIA ERIÄ						
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN	-147 261	-242 759	-164 180	-184 610		
VARAUKSIA						
TILIKAUDEN TULOS	-147 261	-242 759	-164 180	-184 610		

KÄYTTÖTALouden TOIMINTAKULUT JA TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ

ULKOISET	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-19 394 172	-19 151 377	-19 489 760	-9 165 360	-9 273 000	-9 287 000
Toimintatuotot	1 630 426	1 792 611	1 671 810	1 944 430	1 953 300	1 953 500
Toimintakate	-17 763 746	-17 358 766	-17 817 950	-7 220 930	-7 319 700	-7 333 500

Sisäiset erät	TP 2020	TP 2021	TA 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakulut	-314 212	-345 586	-323 770	-311 570	-315 800	-315 800
Toimintatuotot	314 212	345 586	323 770	311 570	-315 800	315 800
Toimintakate	0	0	0	0	0	0
Poistot	-744 197	-840 025	-823 950	-832 000	-855 000	-865 000

5. INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIOHJELMA 2023-2025	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Menot			
KUNNANHALLITUS			
Maa- ja vesialueet, käyttöomaisuuden osto	20 000	20 000	20 000
Järven kunnostus	50 000	50 000	50 000
Maa-alueen puhdistaminen, kiinteistöllä Timberbacka	15 000		
Työergonomian parantamien työpisteillä (kalustehankintoja)	12 000	12 000	
SIVISTYSTOIMI			
Ulkoilualueiden viihtyisyyden ja/tai toiminnallisuuden parantaminen (liikuntapaikat, puistot ja yleiset alueet, koirapuisto, ulkoilureitistöt)	20 000	20 000	20 000
Koulukeskuksen piha-alueiden pohjarakenteet	50 000		
Varhaiskasvatuksen lisärakentaminen	780 000		
Yläkoulu, lukio ja kirjastorakennuksen rakennusteknisen kunnan selvitys	40 000		
Koulukeskuksen piha-alueiden asfaltointi	80 000		
Jalkapallokentän pinnan ja reunapuun uusiminen	40 000		
YHDYSKUNTAPALVELUT			
Kaavateiden rakentamien, päällystäminen tai vanhan korjaus	20 000	15 000	15 000
Ajettava ruohonleikkuri	15 000		
VESILAITOS			
Vesijohtoverkoston peruskorjaus / runkolinjojen uusiminen (Haarojen yhdistäminen uuteen vesitorni-Hietakangas runkolinjaan)	20 000	30 000	30 000
Talojohtojen rakentaminen	10 000	10 000	10 000
VIEMÄRILAITOS			
Viemäriinjan uusiminen välillä Usvalinna - jätevedenpuhdistamo (suunnittelu ja toteutus)	80 000		
Viemäriverkoston saneeraus		20 000	20 000
Jätevedenpuhdistamon ferrosulfaattialtaan pinnoitus	18 000		
TALONRAKENNUS			
Kaukolämpölaitoksen saneeraus		500 000	
Antinrinteen asfaltoinnin korjaus	40 000		
Vesikattoremontti As Oy Tervahauta		150 000	
Vesikattoremontti As Oy Kultalahti		150 000	
Teollisuus- ja vuokrahalli (teknisen varikko, yrityshalli, vastaanottohalli)			750 000
Teknisen toimen pakettiauto	40 000		
Kohdistamattomat investoinnit	30 000	30 000	30 000
Menot yhteensä	1 380 000	1 007 000	945 000
Tulot yhteensä			
Kaavatonttien myynti	7 000	7 000	7 000
Netto	1 373 000	1 000 000	938 000

6. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus kattamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuneet kulut. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka joutuvat muodostamaan käsityksen kunnan taloudesta varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoja harkitessaan.

Tuloslaskelman välitulokset:

Toimintakate:

Toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus, joka ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate:

Palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden menojen ja tulojen erotus – kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Tilikauden tulos:

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa.

Talousarviovuoden kunnallisverotuotto perustuu vahvistettuun 9,86 %:n tuloveroprosenttiin ja kiinteistöverotulot seuraaviin prosentteihin: yleinen 1,0 %, vakituinen asunto 0,65 %, muu asuinrakennus 1,15 %, voimalaitos 3,10 %.

Talousarviovuoden 2023 vuosikate on 1 825 850 € ja tilikauden tulos on 993 850 €. Vastaavat luvut vuoden 2022 talousarviossa ovat: vuosikate 1 258 510 € ja tilikauden tulos 434 560 €.

Taloussuunnitelmakaudella vuosikate kattaa poistot talousarviovuonna 2023 sekä suunnitelmavuosina 2024 ja 2025.

TULOSLASKELMA

Euroja	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot						
Myyntituotot	742 997	834 585	777 280	720 440	725 000	725 000
Maksutuotot	50 487	46 235	41 500	41 000	41 000	41 000
Tuet ja avustukset	45 091	71 723	34 680	36 000	36 000	36 000
Muut toimintatuotot	791 851	840 069	818 350	1 146 990	1 151 300	1 151 500
Toimintatuotot yhteensä	1 630 426	1 792 611	1 671 810	1 944 430	1 953 300	1 953 500
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-4 216 979	-4 369 811	-4 533 660	-4 548 270	-4 623 000	-4 637 000
Palvelujen ostot	-13 236 942	-13 006 356	-13 179 490	-2 632 520	-2 645 000	-2 645 000
Aineet, tarvikk. ja tavarat	-1 143 437	-1 237 538	-1 071 450	-1 235 370	-1 250 000	-1 250 000
Avustukset	-369 228	-186 797	-223 000	-252 750	-255 000	-255 000
Muut toimintakulut	-427 587	-350 876	-482 160	-496 450	-500 000	-500 000
Toimintakulut yhteensä	-19 394 172	-19 151 377	-19 489 760	-9 165 360	-9 273 000	-9 287 000
muutos, prosenttia	-0,8	-1,3	0,5	-52,1	1,2	0,2
Toimintakate	-17 763 746	-17 358 766	-17 817 950	-7 220 930	-7 319 700	-7 333 500
Verotulot yht.	8 100 088	8 855 198	8 772 000	5 366 000	5 307 000	5 304 000
Kunnallisvero	6 732 803	7 118 602	7 357 000	3 882 000	3 885 000	3 858 000
Kiinteistövero	693 331	761 272	748 000	782 000	782 000	782 000
Yhteisövero	673 954	975 324	667 000	702 000	640 000	664 000
Valtionosuudet	9 715 300	9 661 002	10 174 880	3 964 900	3 890 000	3 850 000
Valtionos. ja Verotul. yht.	17 815 388	18 516 200	18 946 880	9 330 900	9 197 000	9 154 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	69 583	89 470	42 180	51 680	52 000	52 000
Muut rahoitustuotot	669 604	229 470	115 000	56 100	100 000	120 000
Korkokulut	-1 288	0	-10 000	-323 500	-290 000	-256 700
Muut rahoituskulut	-494 602	-46 122	-17 600	-68 400	-50 000	-50 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	243 297	272 817	129 580	-284 120	-188 000	-134 700
Vuosikate	294 939	1 430 250	1 258 510	1 825 850	1 689 300	1 685 800
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman muk. poistot	-744 197	-840 025	-823 950	-832 000	-855 000	-865 000
Muut lisäpoistot						
Arvonalentumiset						
Poistot ja arvonalent. yht.	-744 197	-840 025	-823 950	-832 000	-855 000	-865 000
Satunnaiset tuotot						
Tilikauden tulos	-449 258	590 225	434 560	993 850	834 300	820 800

Vuosikate/poistot, %	39,63 %	170,26 %	152,74 %	219,45 %	197,58 %	194,89 %
----------------------	---------	----------	----------	----------	----------	----------

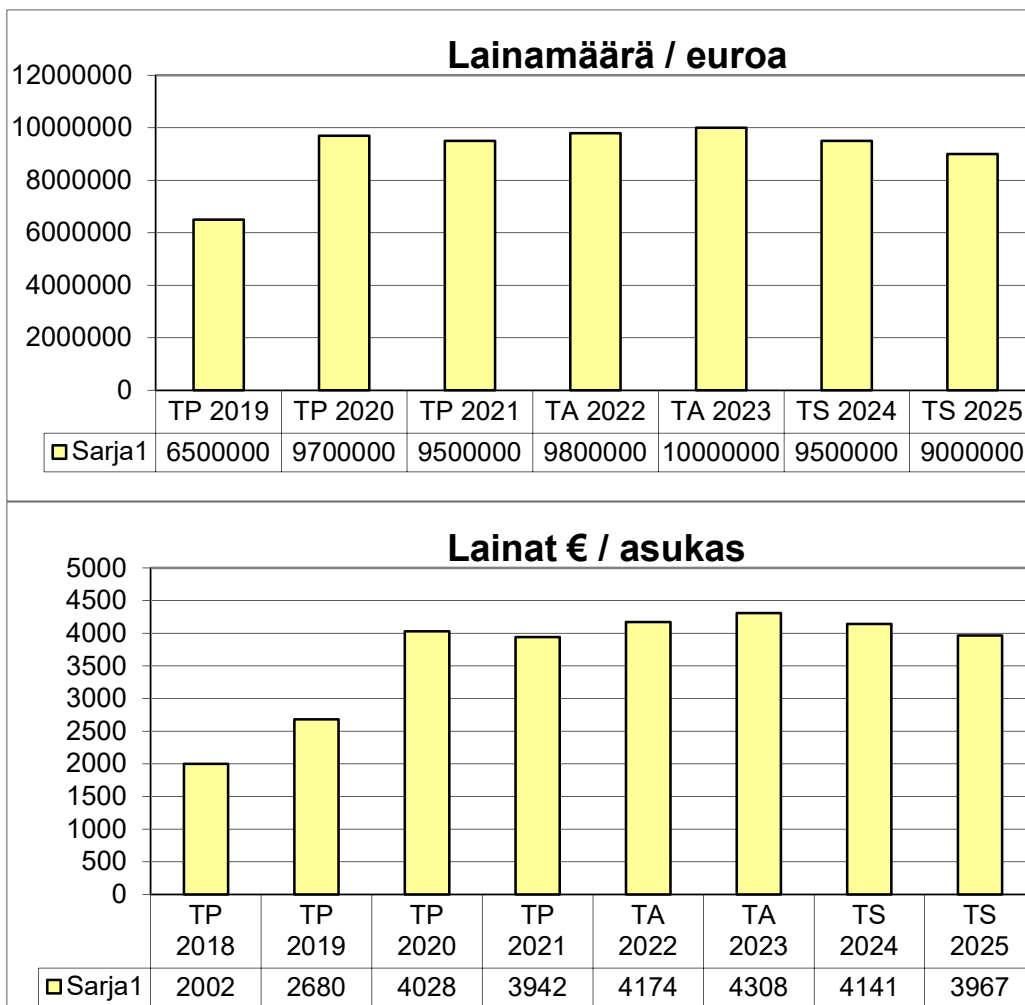
7. RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelmassa osoitetaan kuinka paljon tarvitaan tulo-rahoituksen (vuosikate) lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan ja kuinka suuri on rahoitusjäämä ja miten se katetaan.

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus (käyttötalous netto), investoinnit sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan – toiminnan rahoitus esitetään rahoitusosassa. Lainamäärä/asukas on toteutuneiden vuosien osalta laskettu todellisilla asukaslukuilla.

Kunnan investoinnit (1,380 M€) katetaan tarvittaessa lainarahalla. Pitkäaikaista lainaa nostetaan tarvittaessa, mikäli pitkäaikaisen lainan ottaminen on kuntatodistusvelkaa kannattavampaa. Maksuvalmiuden ylläpitämiseen käytetään lyhytaikaista kuntatodistusvelkaa.

Alla olevien taulukoiden mukaisesti kunnan lainamäärä taloussuunnitelmavuosien mukaisella investointimäärällä kääntyisi hienoiseen laskuun, mutta lainamäärän kehitystä on seurattava tarkasti vuosittain.

RAHOITUSLASKELMA

Euroa	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	294 939	1 430 250	1 258 510	1 825 850	1 689 300	1 685 800
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	403	-34 517				
Toiminnan rahavirta netto	295 342	1 395 733	1 258 510	1 825 850	1 689 300	1 685 800
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 590 966	-2 488 581	-1 334 000	-1 380 000	-1 007 000	-945 000
Rahoitusosuudet investointeihin	60 992	501 627				
Investointien varsin. myyntitulot	5 615	34 517	7 000	7 000	7 000	7 000
Investointien myyntivoitto	-403					
Pysyv. vastaavien hyöd.luovutust.	5 213	34 517	7 000	7 000		
Investointien rahavirta netto	-1 524 762	-1 952 437	-1 327 000	-1 373 000	-1 000 000	-938 000
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-1 229 421	-556 704	-68 490	452 850	689 300	747 800
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset						
Antolainasaamisten vähennykset	7 157	37 539	7 370	0	0	0
Antolainauksen muutokset netto	7 157	37 539	7 370	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			5 000 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	-500 000	-500 000	-500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 200 000	-200 000	-4 700 000	50 000		
Lainakannan muutokset netto	3 200 000	-200 000	300 000	-450 000	-500 000	-500 000
Muut maksuvalm. muutokset						
Toim.ant. var. ja pääom. muut.		645				
Saamisten muutos	180 615	-119 564				
Korottomien velkojen muutos	-1 534 129	870 063				
Muut maksuvalm. muutokset netto	-1 353 514	751 144				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 853 642	588 682	307 370	-450 000	-500 000	-500 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	624 222	31 978	238 880	2 850	189 300	247 800
Rahavarat 31.12.	7 299 106	7 331 085				
Rahavarat 1.1.	6 674 885	7 299 106				
Rahavarojen muutos	624 222	31 978				

TALOUSARVIO-OSAT YHTEENSÄ

€	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Menot	-21 481 029	-21 886 081	-20 851 360	-11 437 260	-11 120 000	-11 038 700
Tulot	23 458 765	21 166 915	21 090 240	11 440 110	11 309 300	11 286 500
Netto	1 977 736	-719 166	238 880	2 850	189 300	247 800

8. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2023-2025			
	2023	2024	2025
HALLINTO-OSASTO:			
Kunnanjohtaja	1	1	1
Hallinto ja talous	4	4	4
Yhteensä	5	5	5
SIVISTYSOSASTO:			
Hallinto	3	3	3
Luokanopettajat	12	11	11
Erityisopettajat	4	4	4
Esikouluopettajat	2	2	2
Keskikoulun ja lukion yhteiset opettajat	5	5	5
Keskikoulun opettajat	6	6	6
Lukion opettajat	1	1	1
Lukion ja keskikoulun yhteiset opettajat	5	5	5
Kuraattori			
Ankkuriohjaaja	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja/iltapäivätoim.ohjaaja	9	8	8
Esiopetuksen avustaja/lastenhoitaja	2	3	3
Koulunkäynninohjaaja	4	4	4
Koulunkäynninohjaaja muussa koulussa	2	2	1
Keittiöhenkilökunta	4,5	4,5	4,5
Siivooja, osa-aikainen			
Kirjasto, joista toinen osa-aik.	1,5	1,5	1,5
Liikuntatoimi	1,5	1,5	1,5
Nuorisotoimi	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	64	63	62
TEKNINEN OSASTO:			
Hallinto	3	3	3
Ympäristösihteeri	1	1	1
Rakennusmestari	1	1	1
Ammattimiehet	3,5	3,5	3,5
Kiinteistöhoitajat	2	2	2
Siivoojat	7,5	7,5	7,5
Yhteensä	18	18	18
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	87	86	85

Rakennustarkastajan palveluja ostetaan Lappajärveltä kaksi päivää viikossa. Palkanlaskenta- ja kirjanpito palvelut ostetaan Järvinet Oy:ltä.

9. KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUODELLE 2023

Evijärven kunnan kuntakonserniin kuuluu seuraavat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on määräysvalta: Evilämpö Oy (100 %), Kiinteistö Oy Evijärven kunnanvirasto (80 %), As. Oy Evijärven Tervahauta (100 %), As. Oy Nykälänaho (100 %), As. Oy Kultalahti (100 %). Lisäksi kunta omistaa yhden vuokra-asunnon Asunto Oy Evijärven Aallosta.

Kunta on myös osakkaana Järvinet Oy:ssä ja Ab Ekorosk Oy:ssä. Lisäksi kunta on mukana seuraavissa kuntayhtymissä: Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, Järviseudun ammatillisen koulutuksen koulutuskuntayhtymä (JAMI) ja Kuntayhtymä Kaksineuvoinen.

Evilämpö Oy on kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on tuottaa ja jakaa kaukolämpöä Evijärvellä paikallisesti, käyttö- ja toimitusvarmasti, turvallisesti ja taloudellisesti. Evilämpö Oy:n tavoitteet on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Toiminnan taloudellisuus ja kannattavuus	- Evilämpö Oy toimii taloudellisesti ja kannattavasti	- Tilikauden tulos on voitollinen
Tyytyväiset asiakkaat	- Evilämmön toiminta on laadukasta ja keskeytyksetöntä. Asiakastyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti.	- Asiakastyytyväisyyskysely säännöllisesti
Uuden lämpölaitoksen suunnittelu	- Lämpölaitoksen saneeraus suunnitellaan vuonna 2023.	- Suunnittelu valmistuu

As. Oy Evijärven Tervahauta on kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on vuokra-asuntojen hallinta. Tavoitteet kuvattu alla taulukossa.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Asuntojen käyttöasteen pitäminen vähintään 80%	- Huoneistojen ja ympäristön pitäminen siistissä ja viihtyisässä kunnossa sekä asuntojen markkinointi.	- Asuntojen käyttöastetta mitataan neljännesvuosittain
Turvallisen ja viihtyisän asuin-ympäristön edistäminen	- Kunnossapitotarvesuunnitelman mukaiset korjaukset, kiinteistönhuolto	- Asukastyytyväisyyskysely

As. Oy Nykälänaho on kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on vuokra-asuntojen hallinta. Tavoitteet kuvattu alla taulukossa.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Asuntojen käyttöasteen pitäminen vähintään 80%	- Huoneistojen ja ympäristön pitäminen siistissä ja viihtyisässä kunnossa sekä asuntojen markkinointi.	- Asuntojen käyttöastetta mitataan neljännesvuosittain
Turvallisen ja viihtyisän asuin-ympäristön edistäminen	- Kunnossapitotarvesuunnitelman mukaiset korjaukset, kiinteistönhuolto	- Asukastyytyväisyyskysely

As. Oy Kultalahti on kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on vuokra-asuntojen hallinta. Tavoitteet kuvattu alla taulukossa.

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Asuntojen käyttöasteen pitäminen vähintään 80%	- Huoneistojen ja ympäristön pitäminen siistissä ja viihtyisässä kunnossa sekä asuntojen markkinointi.	- Asuntojen käyttöastetta mitataan neljännesvuosittain
Turvallisen ja viihtyisän asuin-ympäristön edistäminen	- Kunnossapitotarvesuunnitelman mukaiset korjaukset, kiinteistönhuolto	- Asukastyytyväisyyskysely